

เอกสารวิชาการ

เรื่อง

แผนการพัฒนาการบังคับใช้กฎหมายโดยนำมาตรการอื่นแทนโทษอาญา
มาใช้บังคับโดยศาลยุติธรรม ภายในระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐)

โดย

นายกอบชัย ชูโต

นักศึกษาลักสูตรนักยุทธศาสตร์ รุ่นที่ ๑๔
ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔

บทคัดย่อ

ทิศทางการขับเคลื่อนการพัฒนากฎหมายและกระบวนการยุติธรรมภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ กำหนดให้กฎหมายเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศ มีเป้าหมายหลักให้กฎหมายและกระบวนการยุติธรรมเป็นไปเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติทางด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมจึงถูกจัดทำขึ้น เพื่อเป็นกลไกสำคัญตอบสนองต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้วยการมุ่งเน้นให้กฎหมายมีความเป็นพลวัตที่สอดคล้องเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงไปและเป็นไปตามความต้องการของประชาชน และมีกระบวนการยุติธรรมที่เคารพสิทธิมนุษยชนและปฏิบัติต่อประชาชนโดยเสมอภาค มีความเป็นกลาง น่าเชื่อถือ โปร่งใส ตรวจสอบได้ ส่งผลให้เป้าหมายการพัฒนายุทธศาสตร์ชาติในทุกด้านบรรลุความสำเร็จในการสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมที่เป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ และเป็นไปเพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวมของประเทศ

ที่ผ่านมา ประเทศไทยประสบปัญหาการบัญญัติกฎหมายที่มีความซับซ้อน ไม่ชัดเจน จะกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งต้องพิจารณากฎหมายหลายฉบับ การปฏิบัติตามกฎหมายหลายกรณีมีความยากจึงไม่สอดคล้องกับบริบทการพัฒนาประเทศ และการนำกฎหมายไปปฏิบัติยังขาดประสิทธิภาพและความโปร่งใส ทำให้เกิดปัญหาในการดำเนินงานของภาครัฐและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติด้วยการยกเลิกกฎหมายที่ไม่จำเป็นไม่มีประโยชน์ต่อการบังคับใช้กฎหมายแต่อย่างใด เพราะเท่ากับเป็นการแสวงหากฎหมายที่ไม่ใช่มายกเลิก ซึ่งขัดกับสภาพความจำเป็น หมายความว่า การปรับปรุงกฎหมายจะต้องนำกฎหมายที่จำเป็นต้องใช้บังคับมาปรับปรุงให้มีความชัดเจน ไม่ซับซ้อน เพื่อประชาชนหรือหน่วยงานที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายได้โดยง่าย จึงจะเกิดประโยชน์ต่อสังคมโดยรวมยิ่งกว่า นอกจากนี้ ปัญหากระบวนการยุติธรรมที่ยังไม่สามารถดำเนินการอย่างสอดคล้องประสานกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องมีการเร่งแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้กฎหมายและกระบวนการยุติธรรมของประเทศสามารถเป็นเครื่องมือของประชาชนทั้งประเทศที่จะใช้สร้างสังคมที่พัฒนาในทุกมิติอย่างเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำและไม่เลือกปฏิบัติ

โดยได้วิเคราะห์สถานการณ์ในพื้นที่และสถานะแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก ด้วย SWOT Analysis โดยได้ใช้เครื่องมือที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็น McKinsey ๗-S Framework , C-PEST และ TOWS MATRIX ผ่านการเก็บข้อมูลเชิงลึกได้ข้อมูลที่แสดงถึงจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคต่าง ๆ และได้นำข้อมูลดังกล่าวไปวิเคราะห์ มีสภาพภายนอกและภายในที่เอื้อและอ่อน (Question masks) ทำให้นำไปวิเคราะห์จนได้แนวทางการกำหนดเป้าหมายทางยุทธศาสตร์

การอำนวยความสะดวกยุติธรรมให้เป็นไปอย่างเสมอภาค โปร่งใส เป็นธรรมทั่วถึง และปราศจากการเลือกปฏิบัติบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมให้ดำเนินงานสอดคล้องประสานกันอย่างเป็นองค์ภาพเพื่อให้สามารถจัดการและลดข้อขัดแย้ง กรณีพิพาทได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำนำ

แผนการพัฒนาการบังคับใช้กฎหมายโดยนำมาตราการอื่นแทนโทษอาญามาใช้บังคับโดยศาลยุติธรรม ภายในระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) นี้เป็นการวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกเพื่อนำมาวิเคราะห์หาแนวทางการกำหนดเป้าหมายทางยุทธศาสตร์

กฎหมายและกระบวนการยุติธรรมในบริบทของยุทธศาสตร์ชาติเป็นโครงสร้างพื้นฐานเชิงยุทธศาสตร์ ในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศภายใต้สถานการณ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมทั้งภายในและภายนอกประเทศที่เปลี่ยนแปลงอันเป็นสาเหตุที่ส่งเสริมให้เกิดข้อขัดแย้งทางการเมืองในสังคมไทย ต่อเนื่องมาเป็นเวลานาน การเปลี่ยนแนวคิดในการบังคับใช้กฎหมายและขั้นตอนในกระบวนการยุติธรรม จาก การเป็นแค่เครื่องมือในการปกครองไปสู่การเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศไทยที่มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองบ่อยครั้ง การปรับปรุงกฎหมายเพื่อให้สอดคล้องเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ของสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายได้รับการยอมรับจากประชาชนซึ่งถือว่าเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ รวมถึงการมุ่งนำกฎหมายไปสู่การปฏิบัติให้ได้ผลอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริม และบริหารจัดการให้กระบวนการยุติธรรมเกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย มีการบังคับใช้กฎหมายเป็นไปด้วยความโปร่งใส สร้างความเสมอภาค ความเท่าเทียมกันในสังคม มีระบบที่จัดสรรที่ดีสามารถให้ความยุติธรรมตามส่วนที่ทุกคนควรจะได้ การศึกษาถึงแผนการพัฒนาการบังคับใช้กฎหมายโดยนำมาตราการอื่นแทนโทษอาญามาใช้บังคับโดยศาลยุติธรรมจึงจำเป็น

ผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารวิชาการฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้อง การนำข้อมูลไปปรับให้สามารถใช้ได้นั้น เพื่อกำหนดแนวทางที่ชัดเจนและยอมรับร่วมกัน ถือเป็นประโยชน์ในการพัฒนาแนวคิดของผู้พิพากษาศาลยุติธรรมต่อไป

นายกอบชัย ชูโต

นักศึกษาลักสูตรนักยุทธศาสตร์ รุ่นที่ ๑๔

สารบัญ

บทคัดย่อ	ก
คำนำ	ข
สารบัญ	ค
สารบัญตาราง	ง
บทที่ ๑	บทนำ	๑
๑.๑	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒	วัตถุประสงค์ของการศึกษา	๒
๑.๓	ขอบเขตของการศึกษา	๒
๑.๔	ระเบียบวิธีการศึกษา.....	๓
๑.๕	ข้อจำกัดของการศึกษา.....	๓
๑.๖	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	๓
บทที่ ๒	การตรวจสอบสถานะแวดล้อมและการวิเคราะห์ทางยุทธศาสตร์	๕
๒.๑	สถานะแวดล้อมทั่วไป.....	๕
๒.๒	สถานะแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับองค์กร	๑๔
๒.๓	การวิเคราะห์สถานะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ (SWOT ANALYSIS).....	๑๗
บทที่ ๓	แผนขององค์กร	๒๗
๓.๑	เป้าหมายทางยุทธศาสตร์ (END).....	๒๗
๓.๒	ประเด็นยุทธศาสตร์/กลยุทธ์ในการดำเนินการ (WAYS)	๓๐
๓.๓	มาตรการ/ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง (MEANS).....	๓๓
บทที่ ๔	ข้อเสนอแนะทางยุทธศาสตร์	๓๔
	ข้อเสนอแนะในการขับเคลื่อนและการนำยุทธศาสตร์ไปใช้	๓๔
บรรณานุกรม	๓๘
ประวัติย่อผู้ศึกษา	๓๙

สารบัญตาราง

ตารางที่ ๑ แสดงค่าน้ำหนักของรายการปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายนอก.....	๒๑
ตารางที่ ๒ แสดงค่าน้ำหนักของรายการปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายใน.....	๒๒
ตารางที่ ๓ แสดงการให้คะแนนต่อสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร.....	๒๒
ตารางที่ ๔ แสดงการให้คะแนนต่อสภาพแวดล้อมภายในองค์กร ๗S framework.....	๒๓
ตารางที่ ๕ แสดงการสรุปการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร.....	๒๔
ตารางที่ ๖ แสดงการสรุปการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในองค์กร.....	๒๔

บทที่ ๑

บทนำ

๑. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สืบเนื่องมาจากความขัดแย้งทางการเมืองภายในประเทศตั้งแต่ประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๘ ถึงปัจจุบัน พ.ศ. ๒๕๖๔ ส่งผลให้เกิดการชุมนุมภายหลังเลือกตั้งต่อเนื่องกันมา โดยผู้นำการชุมนุมล้วนกล่าวอ้างว่าเป็นการเสรีภาพในการชุมนุม และตามกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil Political Right) หรือ ICCPR ซึ่งสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติรับรองเมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๐๙ มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๑๙ ทั้งนี้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๖๒ บัญญัติว่า บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะในกรณีการชุมนุมสาธารณะ และเพื่อคุ้มครองความสงบของประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะหรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะสงคราม หรือในระหว่างเวลาที่มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินหรือประกาศใช้กฎอัยการศึก ซึ่งแม้ว่ากฎหมายจะมีจุดประสงค์รับรองการชุมนุม แต่ที่ผ่านมาทั้งหมดฝ่ายรัฐผู้ถืออำนาจที่ล้วนแต่ต้องการความสงบในระหว่างที่ตนทำหน้าที่บริหาร และฝ่ายผู้ชุมนุมไม่สามารถควบคุมการชุมนุมให้อยู่ในความสงบได้ ดังนั้น ระหว่างการชุมนุมจะพบว่ามีกรกระทำอันเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาโดยฝ่ายรัฐและผู้ชุมนุมเป็นจำนวนมาก ภายหลังการชุมนุมกลุ่มผู้ละเมิดกฎหมายเหล่านี้ไม่ว่าแรงจูงใจในการกระทำจะเป็นมูลจูงใจเหตุทางการเมือง (Politically motivated) หรือไม่ก็ตาม จะพบว่าผู้ชุมนุมหรือผู้ดำรงตำแหน่งไม่ว่าจะเป็นในทางการเมืองหรือไม่ ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะได้ประโยชน์จากการชุมนุมเสมอ จึงมีความจำเป็นต้องมีการพัฒนาการลงโทษตามยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๘๐ เพื่อแยกการลงโทษโดยใช้มาตรการที่แตกต่าง โดยจำกัดผู้ที่จะถูกบังคับใช้ทางเลือกอื่นแทนการลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญาออกจากผู้ได้ประโยชน์จากการชุมนุมโดยใช้หลักทฤษฎีว่า ผู้กระทำความผิดและถูกลงโทษทางอาญาต้องได้รับประโยชน์ (crime with benefit) จากการชุมนุมที่ผิดกฎหมายนั้นเป็นองค์ประกอบในการใช้ทางเลือกอื่นแทนการลงโทษ นอกจากนี้ยังปรากฏว่ามีการกระทำบางส่วนที่ศาลเห็นว่า เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายแต่เหตุผลแห่งคำวินิจฉัยยังคงเกิดข้อถกเถียงในทางวิชาการถึงผลคำพิพากษาว่าถูกต้องและเหมาะสมแก่การดำเนินการกับนักการเมืองเหล่านั้นหรือไม่ แต่ปัจจุบันยังไม่มีการพัฒนากฎหมายที่รับรองทางเลือกอื่นในการลงโทษนอกจากโทษตามประมวลกฎหมายอาญาที่บัญญัติไว้เพียง ๕ สถาน คือ ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ ริบทรัพย์สิน ซึ่งแม้จะอธิบายได้ว่าเหตุใดคำพิพากษาถึงต้องเป็นเช่นนั้น รวมทั้งการกันไม่ให้ศาลถูกอ้างเพื่อเป็นเครื่องมือในทางการเมือง ความเชื่อมั่นในทางศาลย่อมถูกสั่นคลอน เพื่อเป็นการสร้างทางเลือกในการประนีประนอม ถอดชนวนข้อขัดแย้งทางการเมืองไม่ให้ขยายวงกว้างออกไป การศึกษายุทธศาสตร์ด้วยการแสวงหาทางเลือกอื่นในการลงโทษจึงมีความจำเป็น

ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๘๐ ด้านความมั่นคง กำหนดให้มีการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ โดยมีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญที่ยึดหลัก “ภาครัฐของประชาชน เพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม” ในข้อ ๘.ระบบยุติธรรมเคารพสิทธิมนุษยชนและความเสมอภาค กำหนดให้การทำงานภาครัฐยึดมั่นในหลักประชาธิปไตย ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ กระบวนการยุติธรรมมุ่งค้นหาความจริง กระบวนการยุติธรรมทั้งระบบมีเป้าหมายและยุทธศาสตร์ร่วมกัน ส่งเสริมระบบยุติธรรมทางเลือก และพัฒนามาตรการอื่นแทนโทษอาญา

ในสถานการณ์ปัจจุบัน พ.ศ.๒๕๖๓-พ.ศ.๒๕๖๔ พบว่า การชุมนุมและเหตุการณ์ทางการเมืองในหลายกรณีเป็นภัยคุกคามความมั่นคงต่อสถาบันสำคัญที่มีผลต่อความสงบและความสามัคคีในชาติหลายองค์กร การสร้างความสามัคคีปรองดองที่ผ่านมากำลังทำลาย และความขัดแย้งได้ขยายตัวไปยังหลากหลายกลุ่ม มีการสร้างวาทกรรมที่ก่อให้เกิดความรู้สึกไม่พอใจ ความรู้สึกไม่ได้รับความเป็นธรรมผ่านแพลตฟอร์มหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็น เฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ อินสตาแกรม คลับเฮาส์ ฯลฯ และมีกลุ่มที่ได้รับประโยชน์จากสถานการณ์เหล่านี้ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบชื่อเสียง เงิน หรืออำนาจ แต่ก็มีประชาชนทั่วไปที่เข้าร่วมการชุมนุมด้วยความสงบและอยากเห็นความเปลี่ยนแปลงในรูปแบบที่พวกเขาเหล่านั้นคิดว่าดี แม้ในขั้นตอนนี้จะไม่มีอะไรมาพิสูจน์หมายความว่าวาทะเชิงเสียดสีหรือ คำด่า ที่ทำให้คนเชื่อภาพในอนาคตที่ยังไม่เคยผ่านการพิสูจน์ว่าจะดี ต่างจากประวัติศาสตร์ความมั่นคงที่ผ่านมาพิสูจน์แล้วว่า สถาบันสำคัญที่มีผลต่อความสงบและความสามัคคีในชาติหลายองค์กรเป็นผลให้ประเทศไทยมีความสงบและความเจริญมากที่สุดในภูมิภาคอาเซียน การทำความเข้าใจของฝ่ายรัฐก็ควรใช้รูปแบบดั้งเดิมคือการสื่อสาร หรือทำหนังสือเพื่อทำความเข้าใจกับผู้เห็นต่าง ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นรูปแบบที่ผู้ต่อต้านและมาชุมนุมไม่สนใจ และตราบดที่รัฐยังไม่ได้ใช้สื่อและเนื้อหาสาระที่สามารถทำความเข้าใจกับผู้ชุมนุมได้ กับทั้งพบว่าการกระทำในหลายกรณีผู้ชุมนุมกระทำลงใน Grey zone คืออยู่ระหว่างข่าวกับคำจิงไม่แน่ว่าการกระทำเช่นนั้นมีความผิดหรือไม่อย่างไร ดังนั้นการแก้ปัญหาในขั้นสุดท้าย ด้วยการพัฒนาโทษตามยุทธศาสตร์ชาติรอบระยะเวลา ๕ ปี พ.ศ. ๒๕๖๖-พ.ศ.๒๕๗๐ เพื่อปรับฐานความคิด (Mindset) ของผู้มีอำนาจหน้าที่บังคับใช้กฎหมายและผู้กระทำความผิด จึงเป็นทางเลือกที่ควรนำขึ้นมาพิจารณา เพื่อรักษาเสถียรภาพและแนวโน้มความมั่นคงของชาติระยะยาว

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการศึกษา

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมทางกฎหมายที่มีผลต่อการพัฒนามาตรการอื่นแทนโทษอาญา

๑.๒.๒ เพื่อจัดทำแผนการพัฒนาระบบบังคับใช้กฎหมายโดยนำมาตราการอื่นแทนโทษอาญามาใช้บังคับโดยศาลยุติธรรม ภายในระยะเวลา ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ -พ.ศ.๒๕๗๐)

๑.๒.๓ เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะในการขับเคลื่อนแผนการปฏิบัติราชการเข้าสู่การปฏิบัติของศาลยุติธรรมระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ -พ.ศ.๒๕๗๐)

๑.๓ ขอบเขตของการศึกษา

๑.๓.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

๑) ศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากฎหมาย การกำหนดยุทธศาสตร์ การวางแผนเพื่อให้เกิดผลเป็นการปฏิบัติ

๒) ศึกษาวิเคราะห์ยุทธศาสตร์ชาติและแผนปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมใน ๕ มิติ STEEP สังคม เทคโนโลยี เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม การเมือง

๑.๓.๒ ศึกษาด้านประชากร

จะดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งเป็นตำรวจ พนักงานอัยการ ผู้พิพากษาศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา

ใช้เวลาในการดำเนินการรวบรวมข้อมูล ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์และสรุปผลในห้วงเวลาระหว่างเดือนมีนาคมถึงเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๔

๑.๔ ระเบียบวิธีการศึกษา

๑.๔.๑ การรวบรวมข้อมูล

๑) ข้อมูลทุติยภูมิ เกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการไม่ลงโทษ หรือการใช้ทางเลือกอื่น แทนการลงโทษเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศ การกำหนดยุทธศาสตร์ การวางแผน และการขับเคลื่อน เข้าสู่แผนปฏิบัติ จากศูนย์เอกสารและบริการทางวิชาการ

๒) ข้อมูลปฐมภูมิ จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลในประเด็นสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการ พัฒนาการใช้มาตรการอื่นแทนการลงโทษของศาลระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ -พ.ศ.๒๕๗๐) แนวทางการ ขับเคลื่อนเข้าสู่แผนปฏิบัติ

๑.๔.๒ การจัดระเบียบข้อมูล

เมื่อรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิแล้ว จากนั้นจะนำข้อมูลมาจัดระเบียบและ ตรวจสอบความถูกต้อง เพื่อเตรียมการวิเคราะห์ในขั้นตอนต่อไป

๑.๔.๓ การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล

แยกแยะองค์ประกอบของเนื้อหาข้อมูลที่ได้จัดระเบียบ และหาความสัมพันธ์ที่สอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ ๖ ด้านแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๓ ฉบับ แผนแม่บทเฉพาะกิจ แผนการปฏิรูปประเทศ ๑๓ ด้าน แผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคง แห่งชาติ จากนั้นจึงนำมาสังเคราะห์ถึงแผนที่จะสามารถนำไปปฏิบัติได้ในระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ -พ.ศ.๒๕๗๐)

๑.๔.๔ นำเสนอข้อเชิงพรรณนาที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการพัฒนาแยกแยะ องค์ประกอบของความผิดและแนวทางการลงโทษระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖-พ.ศ.๒๕๗๐) ให้สอดคล้องเชื่อมโยง กับแผนปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรมในมิติต่างๆรวมทั้งจัดทำข้อเสนอแนะในการขับเคลื่อนสู่ แผนปฏิบัติต่อผู้บริหารของศาลยุติธรรม เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ในเรื่องการพัฒนาแนวทางการลงโทษ

๑.๕ ข้อจำกัดของการศึกษา

๑.๕.๑ สาเหตุของการชุมนุมมีเนื้อหาที่ค่อนข้างละเอียดอ่อนและมีความคิดเห็นที่อาจจะมีข้อโต้แย้ง ตามแต่พื้นฐานแนวคิดในทางการเมืองที่แตกต่าง

๑.๕.๒ เนื่องด้วยประเทศไทยไม่มีกฎหมายที่จะใช้ทางเลือกอื่นกับการกระทำความผิดที่มักเกิดจาก การชุมนุม ตามประมวลกฎหมายอาญานอกเหนือไปจากโทษและมาตรการที่กำหนดไว้ในกฎหมาย จึง จำเป็นต้องใช้แนวคิดและทฤษฎีในการไม่ลงโทษหรือใช้มาตรการแทนการลงโทษโดยศึกษาความเป็นไปได้ จาก กฎหมายต่างประเทศ

๑.๖ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๖.๑ ได้ทราบถึง แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาของโทษแทนการลงโทษในทางอาญา ว่ากรณีใดเป็นเรื่องที่ให้อภัยได้ และการกำหนดยุทธศาสตร์ การวางแผนและการขับเคลื่อนแผนเข้าสู่การปฏิบัติ

๑.๖.๒ ได้แผนปฏิบัติราชการของศาลยุติธรรมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการไม่ลงโทษผู้ที่ไม่ได้รับประโยชน์ทาง การเมืองในระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ -พ.ศ.๒๕๗๐)

๑.๖.๓ ได้เสนอแนวคิดและข้อสรุปในการใช้กฎหมายเพื่อประนีประนอม และลดทอนความขัดแย้ง
ในทางการเมือง เพื่อให้มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ –พ.ศ.๒๕๘๐)

บทที่ ๒

การตรวจสอบสถานะแวดล้อมและการวิเคราะห์ทางยุทธศาสตร์

๒.๑ สถานะแวดล้อมทั่วไป

๒.๑.๑ ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)

ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐ กำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศว่า “ประเทศไทย มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ ดังนี้ (๑) ด้านความมั่นคง (๒) ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน (๓) ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ (๔) ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม (๕) ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ (๖) ด้านการปรับสมดุล และพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

๑. ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ คือ ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เน้นการบริหารจัดการสถานะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัย เอกภพ อธิปไตย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ สังคม ชุมชน มุ่งเน้นการพัฒนาคน เครื่องมือ เทคโนโลยี และระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ให้มีความพร้อมสามารถรับมือกับภัยคุกคามและภัยพิบัติได้ทุกรูปแบบ และทุกระดับความรุนแรง ควบคู่ไปกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบัน และที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ใช้กลไกการแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการทั้งกับส่วนราชการ ภาคเอกชน ประชาสังคม และองค์กรที่ไม่ใช่รัฐ รวมถึงประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศทั่วโลกบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล ตัวชี้วัดประกอบด้วย (๑) ความสุขของประชากรไทย (๒) ความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ (๓) ความพร้อมของกองทัพ หน่วยงานด้านความมั่นคง และการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคง (๔) บทบาทและการยอมรับในด้านความมั่นคงของไทยในประชาคมระหว่างประเทศและ (๕) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวม โดยประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ประกอบด้วย ๕ ประเด็น ได้แก่ ๑. การรักษาความสงบภายในประเทศ เพื่อสร้างเสริมความสงบเรียบร้อย และสันติสุขให้เกิดขึ้นกับประเทศชาติบ้านเมือง โดย (๑) การพัฒนาและเสริมสร้างคนในทุกภาคส่วนให้มีความเข้มแข็ง มีความพร้อม ตระหนักในเรื่องความมั่นคง และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา (๒) การพัฒนาและเสริมสร้างความจงรักภักดีต่อสถาบันหลักของชาติ (๓) การพัฒนาและเสริมสร้างการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุขที่มีเสถียรภาพและมีธรรมาภิบาล เห็นแก่ประโยชน์ของประเทศชาติมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว และ (๔) การพัฒนาและเสริมสร้างกลไกที่สามารถป้องกันและขจัดสาเหตุของประเด็นปัญหาความมั่นคงที่สำคัญ ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง เพื่อแก้ไขปัญหาเดิมและป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาใหม่เกิดขึ้น โดย (๑) การแก้ไขปัญหาความมั่นคงในปัจจุบัน (๒) การติดตาม เฝ้าระวัง ป้องกัน และแก้ไขปัญหาที่อาจอุบัติขึ้นใหม่ (๓) การสร้างความปลอดภัยและความสันติสุขอย่างถาวรในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และ (๔) การรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งทางบกและทางทะเล ๓. การพัฒนาศักยภาพของประเทศให้พร้อมเผชิญภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติเพื่อยกระดับขีดความสามารถของกองทัพ และหน่วยงานด้านความมั่นคง โดย (๑) การพัฒนาระบบงานข่าวกรองแห่งชาติแบบบูรณาการอย่างมีประสิทธิภาพ (๒) การพัฒนาและฝึกพลกำลังอำนาจแห่งชาติ กองทัพและหน่วยงานความมั่นคง รวมทั้งภาครัฐและภาคประชาชน ให้พร้อมป้องกันและรักษาอธิปไตยของประเทศ และเผชิญกับภัยคุกคามได้ทุกมิติทุกรูปแบบและทุกระดับ และ (๓) การพัฒนาระบบเตรียมพร้อมแห่งชาติและการบริหารจัดการภัยคุกคามให้มีประสิทธิภาพ การบูรณาการความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอาเซียนและนานาชาติ รวมถึงองค์กรภาครัฐและที่

มิใช่ภาครัฐ เพื่อสร้างเสริมความสงบสุข สันติสุข ความมั่นคง และความเจริญก้าวหน้า ให้กับประเทศชาติ ภูมิภาค และโลก อย่างยั่งยืนโดย (๑) การเสริมสร้างและรักษาคุณภาพสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศ (๒) การเสริมสร้างและธำรงไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงของภูมิภาค และ (๓) การร่วมมือทางการพัฒนา กับประเทศเพื่อนบ้าน ภูมิภาค โลก รวมถึงองค์กรภาครัฐและที่มิใช่ภาครัฐ การพัฒนากลไกการบริหารจัดการ ความมั่นคงแบบองค์รวม เพื่อให้กลไกสำคัญต่าง ๆ ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการใช้หลักธรรมาภิบาล และการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด โดย (๑) การพัฒนากลไกให้พร้อมสำหรับ การติดตาม เฝ้าระวัง แจ้งเตือน ป้องกัน และแก้ไขปัญหาความมั่นคงแบบองค์รวม อย่างเป็นรูปธรรม (๒) การบริหารจัดการความมั่นคง ให้เอื้ออำนวยต่อการพัฒนา ประเทศในมิติอื่น ๆ และ (๓) การพัฒนากลไกและองค์กรขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ ชาติ ด้านความมั่นคง

๒. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน มีเป้าหมายการพัฒนาที่ มุ่งเน้นการยกระดับการพัฒนาที่มุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ บนพื้นฐาน แนวคิด ๓ ประการ ได้แก่ (๑) “ต่อยอดอดีต” โดยมองกลับไปที่รากเหง้าทางเศรษฐกิจ อัตลักษณ์ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต และจุดเด่นทางทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย รวมทั้งความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของประเทศใน ด้านอื่น ๆ นำมาประยุกต์ผสมผสานกับเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของเศรษฐกิจ และ สังคมโลกสมัยใหม่ (๒) “ปรับปัจจุบัน” เพื่อปูทางสู่อนาคต ผ่านการพัฒนา โครงสร้างพื้นฐานของประเทศในมิติ ต่าง ๆ ทั้งโครงข่ายระบบคมนาคมและขนส่ง โครงสร้างพื้นฐานวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และดิจิทัล และการ ปรับสภาพแวดล้อม ให้เอื้อต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการอนาคต และ (๓) “สร้างคุณค่าใหม่ใน อนาคต” ด้วยการเพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการ พัฒนาคนรุ่นใหม่ รวมถึงปรับ รูปแบบธุรกิจ เพื่อตอบสนอง ต่อความต้องการของตลาด ผสมผสานกับยุทธศาสตร์ ที่รองรับอนาคต บนพื้นฐานของการต่อยอดอดีตและปรับ ปัจจุบัน พร้อมทั้งส่งเสริม และสนับสนุนจากภาครัฐ ให้ประเทศไทยสามารถสร้างฐานรายได้และการจ้าง งานใหม่ ขยายโอกาสทางการค้าและการลงทุนในเวทีโลก ควบคู่ไปกับการยกระดับรายได้และการกินดีอยู่ดี รวมถึงการเพิ่มขึ้นของคนชั้นกลางและลดความเหลื่อมล้ำของคนในประเทศได้ในคราวเดียวกัน ตัวชี้วัด ประกอบด้วย (๑) รายได้ประชาชาติ การขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ และการกระจาย รายได้ (๒) ประสิทธิภาพการผลิตของประเทศ ทั้งในปัจจัยการผลิตและแรงงาน (๓) การลงทุนเพื่อการวิจัยและ พัฒนา และ (๔) ความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้าง ความสามารถในการแข่งขัน ประกอบด้วย ๕ ประเด็น ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถใน การแข่งขัน ๑. การเกษตรสร้างมูลค่า ให้ความสำคัญกับการเพิ่มผลิตผลทั้งเชิงปริมาณและมูลค่า และความ หลากหลายของสินค้าเกษตร ประกอบด้วย (๑) เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (๒) เกษตรปลอดภัย (๓) เกษตร ชีวภาพ (๔) เกษตรแปรรูป และ (๕) เกษตรอัจฉริยะ ๒. อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต โดยสร้าง อุตสาหกรรมและบริการ แห่งอนาคตที่ขับเคลื่อนประเทศไทยไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้วด้วยนวัตกรรมและ เทคโนโลยีแห่งอนาคต ประกอบด้วย (๑) อุตสาหกรรมชีวภาพ (๒) อุตสาหกรรมและบริการการแพทย์ครบ วงจร (๓) อุตสาหกรรมและบริการดิจิทัล ข้อมูล และปัญญาประดิษฐ์ (๔) อุตสาหกรรมและบริการขนส่งและโล จิสติกส์และ (๕) อุตสาหกรรม ความมั่นคงของประเทศ ๓. สร้างความหลากหลายด้านการท่องเที่ยว โดยการ รักษาการเป็นจุดหมายปลายทางที่สำคัญของการท่องเที่ยวระดับโลกที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวทุกระดับ และเพิ่ม สัดส่วนของนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพสูง ประกอบด้วย (๑) ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม (๒) ท่องเที่ยว เชิงธุรกิจ (๓) ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความงาม และแพทย์แผนไทย (๔) ท่องเที่ยวสำราญทางน้ำ และ (๕) ท่องเที่ยวเชื่อมโยงภูมิภาค ๔. โครงสร้างพื้นฐาน เชื่อมไทย เชื่อมโลก ครอบคลุมถึงโครงสร้างพื้นฐาน ทาง กายภาพในด้านโครงข่ายคมนาคม พื้นที่และเมือง รวมถึงเทคโนโลยี ตลอดจน โครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ โดย (๑) เชื่อมโยงโครงข่ายคมนาคมไร้รอยต่อ (๒) สร้าง และพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ (๓) เพิ่มพื้นที่และเมือง

เศรษฐกิจ (๔) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีสมัยใหม่ และ (๕) รักษาและเสริมสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจมหภาค ๕. พัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานผู้ประกอบการยุคใหม่ สร้างและพัฒนาผู้ประกอบการยุคใหม่ที่มีทักษะและจิตวิญญาณของการเป็นผู้ประกอบการที่มีความสามารถในการแข่งขันและมีอัตลักษณ์ชัดเจน โดย (๑) สร้างผู้ประกอบการอัจฉริยะ (๒) สร้างโอกาสเข้าถึงบริการทางการเงิน (๓) สร้างโอกาสเข้าถึงตลาด (๔) สร้างโอกาสเข้าถึงข้อมูล และ (๕) ปรับบทบาทและโอกาสการเข้าถึงบริการภาครัฐ

๓. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ติดต่อกัน และมีสุขภาพที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบ ต่อสังคมและผู้อื่น มั่นใจ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิด ที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ ๓ และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สู่การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่ และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง ตัวชี้วัดประกอบด้วย (๑) การพัฒนาคุณภาพชีวิต สุขภาวะ และความเป็นอยู่ที่ดีของคนไทย (๒) ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต และ (๓) การพัฒนาสังคมและครอบครัวไทย โดยประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ประกอบด้วย ๗ ประเด็น ได้แก่ ๑. การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม มุ่งเน้นให้สถาบันทางสังคมร่วมปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมที่พึงประสงค์โดย (๑) การปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรม ผ่านการเลี้ยงดูในครอบครัว (๒) การบูรณาการเรื่องความซื่อสัตย์ วินัย คุณธรรม จริยธรรม ในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา (๓) การสร้างความเข้มแข็งในสถาบันทางศาสนา (๔) การปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (๕) การสร้างค่านิยมและวัฒนธรรมที่พึงประสงค์จากภาคธุรกิจ (๖) การใช้สื่อและสื่อสารมวลชนในการปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมของคนในสังคม และ (๗) การส่งเสริมให้คนไทยมีจิตสาธารณะและมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ๒. การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต มุ่งเน้นการพัฒนาคนเชิงคุณภาพ ในทุกช่วงวัย ประกอบด้วย (๑) ช่วงการตั้งครรภ์/ปฐมวัย เน้นการเตรียมความพร้อม ให้แก่พ่อแม่ก่อนการตั้งครรภ์ (๒) ช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น ปลูกฝังความเป็นคนดี มีวินัย พัฒนาทักษะการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับศตวรรษที่ ๒๑ (๓) ช่วงวัยแรงงาน ยกระดับ ศักยภาพ ทักษะและสมรรถนะแรงงาน สอดคล้องกับความต้องการของตลาด และ (๔) ช่วงวัยผู้สูงอายุ ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเป็นพลังในการขับเคลื่อนประเทศ ๓. ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงใน ศตวรรษที่ ๒๑ มุ่งเน้นผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้และมีใจใฝ่เรียนรู้ตลอดเวลา โดย (๑) การปรับเปลี่ยนระบบการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการพัฒนาทักษะสำหรับศตวรรษที่ ๒๑ (๒) การเปลี่ยนโฉมบทบาท “ครู” ให้เป็นครูยุคใหม่ (๓) การเพิ่มประสิทธิภาพระบบ บริหารจัดการศึกษาในทุกกระดับ ทุกประเภท (๔) การพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต (๕) การสร้างความตื่นตัวให้คนไทยตระหนักถึงบทบาท ความรับผิดชอบ และการวางตำแหน่งของประเทศไทยในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์และประชาคมโลก (๖) การวางพื้นฐานระบบรองรับการเรียนรู้โดยใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์ม และ (๗) การสร้างระบบการศึกษาเพื่อเป็นเลิศทางวิชาการระดับนานาชาติ ๔. การตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย โดย (๑) การพัฒนา และส่งเสริมพหุปัญญาผ่านครอบครัว ระบบสถานศึกษา สภาพแวดล้อม รวมทั้งสื่อ ตั้งแต่ระดับปฐมวัย (๒) การสร้างเส้นทางอาชีพ สภาพแวดล้อมการทำงาน และระบบ สนับสนุน ที่เหมาะสมสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษผ่านกลไกต่าง ๆ และ (๓) การดึงดูด กลุ่มผู้เชี่ยวชาญต่างชาติและคนไทยที่มีความสามารถในต่างประเทศให้มาสร้างและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมให้กับประเทศ ๕. การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาพที่ดี ครอบคลุมทั้งด้านกาย ใจ สติปัญญา และสังคม โดย (๑) การสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาวะ (๒) การป้องกันและ ควบคุมปัจจัยเสี่ยงที่คุกคามสุขภาวะ (๓) การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาพที่ดี (๔) การพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่ทันสมัยสนับสนุนการสร้างสุขภาพที่ดีและ (๕) การ

ส่งเสริมให้ชุมชนเป็นฐานในการสร้างสุขภาวะที่ดีในทุกพื้นที่ ๖. การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์โดย (๑) การสร้างความอยู่ดีมีสุขของครอบครัวไทย (๒) การส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ครอบครัว และชุมชนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (๓) การปลูกฝังและพัฒนาทักษะนอกห้องเรียน และ (๔) การพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ๗. การเสริมสร้างศักยภาพการกีฬาในการสร้างคุณค่าทางสังคมและพัฒนาประเทศ โดย (๑) การส่งเสริมการออกกำลังกาย และกีฬาขั้นพื้นฐานให้กลายเป็น วิถีชีวิต (๒) การส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมออกกำลังกาย กีฬาและ นันทนาการ (๓) การส่งเสริมการกีฬาเพื่อพัฒนาสู่ระดับอาชีพ และ (๔) การพัฒนาบุคลากรด้านการกีฬาและนันทนาการเพื่อรองรับการเติบโตของอุตสาหกรรมกีฬา

๔. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม มีเป้าหมาย การพัฒนาที่สำคัญที่ให้ความสำคัญการดึงเอาพลังของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาคเอกชน ประชาสังคม ชุมชนท้องถิ่น มาร่วมขับเคลื่อน โดยการสนับสนุนการรวมตัวของประชาชนในการร่วมคิดร่วมทำเพื่อส่วนรวม การกระจายอำนาจและความรับผิดชอบ ไปสู่กลไกบริหารราชการแผ่นดินในระดับท้องถิ่น การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ในการจัดการตนเอง และการเตรียมความพร้อมของประชากรไทยทั้งในมิติสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพ สามารถพึ่งตนเอง และทำประโยชน์แก่ครอบครัว ชุมชน และสังคมให้นานที่สุด โดยรัฐให้หลักประกัน การเข้าถึงบริการและสวัสดิการที่มีคุณภาพอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง ตัวชี้วัด ประกอบด้วย (๑) ความแตกต่างของรายได้และการเข้าถึงบริการ ภาครัฐระหว่างกลุ่มประชากร (๒) ความก้าวหน้าของการพัฒนาคน (๓) ความก้าวหน้า ในการพัฒนาจังหวัดในการเป็นศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจ สังคม และ เทคโนโลยี และ (๔) คุณภาพชีวิตของประชากรสูงอายุ โดยประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้าน การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ประกอบด้วย ๔ ประเด็น ได้แก่ ๑. การลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในทุกมิติ โดย (๑) ปรับ โครงสร้างเศรษฐกิจฐานราก (๒) ปฏิรูประบบภาษีและการคุ้มครองผู้บริโภค (๓) กระจาย การถือครองที่ดินและการเข้าถึงทรัพยากร (๔) เพิ่มผลิตภาพและคุ้มครองแรงงานไทย ให้เป็นแรงงานฝีมือที่มีคุณภาพและความริเริ่มสร้างสรรค์ มีความปลอดภัยในการทำงาน (๕) สร้างหลักประกันทางสังคมที่ครอบคลุมและเหมาะสมกับคนทุกช่วงวัย ทุกเพศภาวะ และทุกกลุ่ม (๖) ลงทุนทางสังคมแบบมุ่งเป้าเพื่อช่วยเหลือกลุ่มคนยากจนและกลุ่มผู้ด้อยโอกาสโดยตรง (๗) สร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึงบริการสาธารณสุข และการศึกษา โดยเฉพาะสำหรับผู้มีรายได้น้อยและกลุ่มผู้ด้อยโอกาส และ (๘) สร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างทั่วถึง ๒. การกระจายศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยี โดย (๑) พัฒนาศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยีในภูมิภาค (๒) กำหนดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของแต่ละกลุ่มจังหวัดในมิติต่าง ๆ (๓) จัดระบบเมืองที่เอื้อต่อการสร้างชีวิต และสังคมที่มีคุณภาพและปลอดภัย ให้สามารถตอบสนองต่อสังคมสูงวัยและแนวโน้มของการขยายตัวของเมืองในอนาคต (๔) ปรับโครงสร้างและแก้ไขกฎหมายระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อวางระบบและกลไก การบริหารงานในระดับภาค กลุ่มจังหวัด (๕) สนับสนุนการพัฒนาพื้นที่บนฐานข้อมูล ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม และ (๖) การพัฒนากำลังแรงงานในพื้นที่ ๓. การเสริมสร้างพลังทางสังคม โดย (๑) สร้างสังคมเข้มแข็งที่แบ่งปัน ไม่ทอดทิ้งกัน และมีความคุณธรรม โดยสนับสนุนการรวมตัวและดึงพลังของภาคส่วนต่าง ๆ (๒) การรองรับสังคมสูงวัยอย่างมีคุณภาพ (๓) สนับสนุนความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ ภาคประชาสังคมและภาคประชาชน (๔) ส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศและบทบาทของสตรีในการสร้างสรรค์สังคม (๕) สนับสนุนการพัฒนาบนฐานทุนทางสังคม และวัฒนธรรม และ (๖) สนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ และสื่อสร้างสรรค์ เพื่อรองรับสังคมยุคดิจิทัล ๔. การเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนา การพึ่งตนเองและการจัดการตนเอง โดย (๑) ส่งเสริมการปรับพฤติกรรมในระดับครัวเรือน ให้มีขีดความสามารถในการจัดการวางแผนชีวิต สุขภาพ ครอบครัว การเงินและอาชีพ (๒) เสริมสร้างศักยภาพของชุมชนในการพึ่งตนเองและการพึ่งพากันเอง (๓) สร้างการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อสร้างประสิทธิผลโดยชุมชน และ (๔) สร้างภูมิคุ้มกันทางปัญญาให้กับชุมชน

๕. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกมิติ ทั้งมิติด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและความเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือระหว่างกันทั้งภายในและภายนอกประเทศอย่างบูรณาการ ใช้พื้นที่เป็นตัวตั้งในการกำหนดกลยุทธ์และแผนงาน และการให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้เข้ามา มีส่วนร่วมในแบบทางตรงให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยเป็นการดำเนินการบนพื้นฐานการเติบโตร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็ทางเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิต โดยให้ความสำคัญกับการสร้างสมดุลทั้ง ๓ ด้าน อันจะนำไปสู่ความยั่งยืนเพื่อคนรุ่นต่อไปอย่างแท้จริง ตัวชี้วัด ประกอบด้วย (๑) พื้นที่สีเขียวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (๒) สภาพแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติที่เสื่อมโทรมได้รับการฟื้นฟู (๓) การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ (๔) ปริมาณก๊าซเรือนกระจก มูลค่าเศรษฐกิจฐานชีวภาพ โดยประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย ๖ ประเด็น ได้แก่ ๑. สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว โดย (๑) เพิ่มมูลค่าของเศรษฐกิจฐานชีวภาพให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน (๒) อนุรักษ์และฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพในและนอกถิ่นกำเนิด (๓) อนุรักษ์และฟื้นฟูแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติทั่วประเทศ (๔) รักษาและเพิ่มพื้นที่สีเขียวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ (๕) ส่งเสริมการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน ๒. สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจภาคทะเล โดย (๑) เพิ่มมูลค่าของเศรษฐกิจฐานชีวภาพทางทะเล (๒) ปรับปรุง ฟื้นฟู และสร้างใหม่ทรัพยากร ทางทะเลและชายฝั่งทั้งระบบ (๓) ฟื้นฟูชายหาดที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ชายฝั่งทะเลได้รับการป้องกันและแก้ไขทั้งระบบ และมีนโยบายการจัดการชายฝั่งแบบบูรณาการอย่างเป็นองค์รวม และ (๔) พัฒนาและเพิ่มสัดส่วนกิจกรรมทางทะเลที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ๓. สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ โดย (๑) ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (๒) มีการปรับตัวเพื่อลดความสูญเสียและเสียหาย จากภัยธรรมชาติและผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (๓) มุ่งเป้าสู่การลงทุนที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ของภาครัฐและภาคเอกชน และ (๔) พัฒนาและสร้างระบบรับมือปรับตัวต่อโรคอุบัติใหม่ และโรคอุบัติใหม่ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ ๔. พัฒนาพื้นที่เมือง ชนบท เกษตรกรรมและอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ มุ่งเน้น ความเป็นเมืองที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง โดย (๑) จัดทำแผนผังภูมินิเวศเพื่อการพัฒนา เมือง ชนบท พื้นที่เกษตรกรรมและอุตสาหกรรม รวมถึงพื้นที่อนุรักษ์ตามศักยภาพ และความเหมาะสมทางภูมินิเวศอย่างเป็นเอกภาพ (๒) พัฒนาพื้นที่เมือง ชนบท เกษตรกรรม และ อุตสาหกรรมเชิงนิเวศ ที่มีการบริหารจัดการตามแผนผังภูมินิเวศอย่างยั่งยืน (๓) จัดการมลพิษที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และสารเคมีในภาคเกษตร ทั้งระบบให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลและค่ามาตรฐานสากล (๔) สงวนรักษา อนุรักษ์ ฟื้นฟู และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ มรดกทางสถาปัตยกรรมและศิลปวัฒนธรรม อัตลักษณ์ และวิถีชีวิตพื้นถิ่นบนฐานธรรมชาติ และฐานวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน (๕) พัฒนาเครือข่ายองค์กรพัฒนาเมืองและชุมชน รวมทั้งกลุ่มอาสาสมัคร ด้วยกลไกการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในท้องถิ่น และ (๖) เสริมสร้างระบบสาธารณสุขและอนามัยสิ่งแวดล้อม และยกระดับความสามารถในการป้องกันโรคอุบัติใหม่และอุบัติซ้ำ ๕. พัฒนาความมั่นคงน้ำ พลังงาน และเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดย (๑) พัฒนาการจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำทั้งระบบเพื่อเพิ่มความมั่นคงด้านน้ำของประเทศ (๒) เพิ่มประสิทธิภาพของน้ำทั้งระบบในการใช้น้ำอย่างประหยัด รู้คุณค่า และสร้างมูลค่าเพิ่ม จากการใช้ให้น้ำให้ทัดเทียมกับระดับสากล (๓) พัฒนาความมั่นคงพลังงานของประเทศ และส่งเสริมการใช้พลังงานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (๔) เพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน โดยลดความเข้มข้นของการใช้พลังงาน และ (๕) พัฒนาความมั่นคงด้านการเกษตร และอาหารของประเทศและชุมชน ในมิติปริมาณ คุณภาพ ราคาและการเข้าถึงอาหาร ๖. ยกระดับกระบวนการตัดสินใจเพื่อกำหนดอนาคตประเทศ โดย (๑) ส่งเสริมคุณลักษณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตที่ดีของคนไทย (๒) พัฒนาเครื่องมือ กลไกและระบบยุติธรรม และระบบ

ประชาธิปไตย สิ่งแวดล้อม (๓) จัดโครงสร้างเชิงสถาบันเพื่อจัดการประเด็นร่วมด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ และ (๔) พัฒนาและดำเนินโครงการที่ยกระดับกระบวนการตัดสินใจ เพื่อกำหนดอนาคตประเทศ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม บนหลักของการมีส่วนร่วม และธรรมาภิบาล

๖. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อปรับเปลี่ยนภาครัฐที่ยึดหลัก “ภาครัฐของประชาชน เพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม” โดยภาครัฐต้องมีขนาดที่เหมาะสมกับบทบาท ภารกิจ แยกแยะบทบาทหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่ในการกำกับหรือในการให้บริการ ยึดหลักธรรมาภิบาล ปรับวัฒนธรรมการทำงานให้มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม มีความทันสมัย และพร้อมที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำนวัตกรรมเทคโนโลยีข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัลเข้ามาประยุกต์ใช้อย่างคุ้มค่า และปฏิบัติงานเทียบได้กับมาตรฐานสากล รวมทั้งมีลักษณะเปิดกว้าง เชื่อมโยงถึงกัน และเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วน เข้ามามีส่วนร่วมเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และโปร่งใส โดยทุกภาคส่วนในสังคมต้องร่วมกันปลูกฝังค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริต ความมั่งคั่ง และสร้างจิตสำนึกในการปฏิเสธไม่ยอมรับการทุจริตประพฤติมิชอบอย่างสิ้นเชิง นอกจากนี้ กฎหมายต้องมีความชัดเจน มีเพียงเท่าที่จำเป็น มีความทันสมัย มีความเป็นสากล มีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำและเอื้อต่อการพัฒนา โดยกระบวนการยุติธรรมมีการบริหารที่มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ และการอำนวยความสะดวกตามหลักนิติธรรม ตัวชี้วัด ประกอบด้วย (๑) ระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการ สาธารณะของภาครัฐ (๒) ประสิทธิภาพของการบริการภาครัฐ (๓) ระดับความโปร่งใส การทุจริตประพฤติมิชอบและ (๔) ความเสมอภาคในกระบวนการยุติธรรม โดยประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ประกอบด้วย ๘ ประเด็น ได้แก่ ๑. ภาครัฐที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ตอบสนองความต้องการ และให้บริการอย่างสะดวก รวดเร็ว โปร่งใส โดย (๑) การให้บริการ สาธารณะของภาครัฐ ได้มาตรฐานสากลและเป็นระดับแนวหน้าของภูมิภาค และ (๒) ภาครัฐมีความเชื่อมโยงในการให้บริการสาธารณะต่าง ๆ ผ่านการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ ๒. ภาครัฐบริหารงานแบบบูรณาการโดยมียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมาย และเชื่อมโยงการพัฒนาในทุกระดับ ทุกประเด็น ทุกภารกิจ และทุกพื้นที่ โดย (๑) ให้ยุทธศาสตร์ชาติเป็นกลไกขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ (๒) ระบบการเงินการคลังประเทศ สนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติและ (๓) ระบบติดตามประเมินผลที่สะท้อน การบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติในทุกระดับ ๓. ภาครัฐมีขนาดเล็กลง เหมาะสมกับภารกิจ ส่งเสริมให้ประชาชนและทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ โดย (๑) ภาครัฐมีขนาดที่เหมาะสม (๒) ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ และ (๓) ส่งเสริมการกระจายอำนาจ และสนับสนุนบทบาทชุมชนท้องถิ่นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่มีสมรรถนะสูง ตั้งอยู่บนหลักธรรมาภิบาล ๔. ภาครัฐมีความทันสมัยโดย (๑) องค์กรภาครัฐมีความยืดหยุ่นเหมาะสมกับบริบทการพัฒนาประเทศ และ (๒) พัฒนาและปรับระบบวิธีการปฏิบัติราชการให้ทันสมัย ๕. บุคลากรภาครัฐเป็นคนดีและเก่ง ยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสำนึก มีความสามารถสูง มุ่งมั่น และเป็นมืออาชีพ โดย (๑) ภาครัฐมีการบริหารกำลังคนที่มีความคล่องตัว ยึดระบบคุณธรรม และ (๒) บุคลากรภาครัฐยึดค่านิยมในการทำงานเพื่อ ประชาชน มีคุณธรรม และมีการพัฒนาตามเส้นทางความก้าวหน้าในอาชีพ ๖. ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดย (๑) ประชาชนและภาคีต่าง ๆ ในสังคมร่วมมือกันในการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ (๒) บุคลากรภาครัฐยึดมั่นในหลักคุณธรรม จริยธรรมและความซื่อสัตย์สุจริต (๓) การปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบมีประสิทธิภาพมีความเด็ดขาด เป็นธรรม และตรวจสอบได้ และ (๔) การบริหารจัดการการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอย่าง เป็นระบบแบบบูรณาการ ๗. กฎหมายมีความสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ

และมีเท่าที่จำเป็น โดย(๑) ภาครัฐจัดให้มีกฎหมายที่สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลง (๒) มีกฎหมายเท่าที่จำเป็น และ (๓) การบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ เท่าเทียม มีการเสริมสร้างประสิทธิภาพการใช้กฎหมาย ๘. กระบวนการยุติธรรมเคารพสิทธิมนุษยชนและปฏิบัติต่อประชาชน โดยเสมอภาค โดย (๑) บุคลากรและหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมเคารพและยึดมั่นในหลักประชาธิปไตย เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่พึงได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียม (๒) ทุกหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม มีบทบาทเชิงรุกร่วมกันในทุกขั้นตอนของการค้นหาความจริง (๓) หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทั้งทางแพ่งอาญา และปกครองมีเป้าหมายและยุทธศาสตร์ร่วมกัน (๔) ส่งเสริมระบบยุติธรรมทางเลือก ระบบยุติธรรมชุมชน และการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการยุติธรรม และ (๕) พัฒนามาตรการอื่นแทนโทษทางอาญา

๒.๑.๒ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม กฎหมายและกระบวนการยุติธรรมในบริบทของยุทธศาสตร์ชาติเป็นโครงสร้างพื้นฐานเชิงยุทธศาสตร์ ในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศภายใต้สถานการณ์ของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทั้งภายในและระหว่างประเทศที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ดังนั้น การเปลี่ยนผ่านของกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม จากการเป็นแค่เครื่องมือในการปกครองไปสู่การเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศที่มีพลวัต เพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ของประเทศที่เปลี่ยนแปลงไป จึงเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อน การพัฒนาประเทศ รวมถึงการมุ่งนำกฎหมายไปสู่การปฏิบัติให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมและบริหาร จัดการให้กระบวนการยุติธรรมเกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย สร้างความเสมอภาคและความเท่าเทียมกัน และสังคมเป็นธรรม ตลอดจนการบังคับใช้กฎหมายเป็นไปด้วยความโปร่งใสและมีประสิทธิภาพ ทิศทางการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติดังกล่าว กำหนดให้กฎหมายและกระบวนการยุติธรรมเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาประเทศที่ไม่ใช่เป็นเพียงเครื่องมือในการใช้อำนาจรัฐอีกต่อไป แต่เป็นเครื่องมือของประชาชนทั้งประเทศที่จะใช้สร้างสังคมที่พัฒนาอย่างเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำ และไม่เลือกปฏิบัติโดยมีแนวทางการพัฒนาที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกลไก ในการขับเคลื่อนและสร้างการเปลี่ยนแปลงขนาดใหญ่ มุ่งเน้นการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล มาสนับสนุนให้เกิดความโปร่งใสและพลวัตให้การพัฒนากฎหมายและกระบวนการยุติธรรม เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนทุกภาคส่วนในสังคมมีโอกาสได้รับประโยชน์จากการพัฒนาประเทศอย่างเท่าเทียม เป็นธรรม และทั่วถึง ๒.๑.๑ เป้าหมายการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ๒.๒ บ้านเมืองมีความมั่นคงในทุกมิติและทุกระดับ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ๒.๑ สร้างความเป็นธรรม และลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ๒.๑ ภาครัฐมีวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม ตอบสนอง ความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว โปร่งใส ๒.๒ ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดภัย ยุติธรรมและประพฤติมิชอบ ๒.๓ กระบวนการยุติธรรมเป็นไปเพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวมของประเทศ ๒.๑.๒ ประเด็นภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง -๓- ๔.๓ การพัฒนาศักยภาพของประเทศให้พร้อมเผชิญภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคง ของชาติ ๔.๓.๓ การพัฒนาระบบเตรียมพร้อมแห่งชาติและการบริหารจัดการภัยคุกคามให้มีประสิทธิภาพ ๔.๕ การพัฒนากลไกการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวม ๔.๕.๑ การพัฒนากลไกให้พร้อมสำหรับการติดตาม ฝ้าระวัง แจ้งเตือน ป้องกัน และแก้ไขปัญหาความมั่นคงแบบองค์รวมอย่างเป็นรูปธรรม ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ๔.๑ ปรับโครงสร้างเศรษฐกิจฐานราก ๔.๑.๘ สร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างทั่วถึง ๔.๒ การกระจายศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี ๔.๒.๔ ปรับโครงสร้างและแก้ไขกฎหมายระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อวางระบบและกลไกการบริหารงานในระดับภาค กลุ่มจังหวัด ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ๔.๗ กฎหมายมีความสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ และมีเท่าที่จำเป็น ๔.๗.๑ ภาครัฐจัด

ให้มีกฎหมายที่สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ที่เหมาะสม ๔.๗.๒ มีกฎหมายเท่าที่จำเป็น ๔.๗.๓ การบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ๔.๘ กระบวนการยุติธรรมเคารพสิทธิมนุษยชนและปฏิบัติต่อประชาชนโดยเสมอภาค ๔.๘.๑ บุคลากรและหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมเคารพและยึดมั่นในหลักประชาธิปไตย เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่พึงได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียม ๔.๘.๒ ทุกหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม มีบทบาทเชิงรุกร่วมกันในทุกขั้นตอน ของการค้นหาความจริง ๔.๘.๓ หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทั้งทางแพ่ง อาญา และปกครอง มีเป้าหมายและยุทธศาสตร์ร่วมกัน ๔.๘.๔ ส่งเสริมระบบยุติธรรมทางเลือก ระบบยุติธรรมชุมชน และการมีส่วนร่วม ของประชาชนในกระบวนการยุติธรรม ๔.๘.๕ พัฒนามาตรการอื่นแทนโทษทางอาญา

แผนย่อยการพัฒนากฎหมาย

กฎหมายเป็นเครื่องมือจัดระบบความสัมพันธ์และจัดระเบียบในสังคม ดังนั้น เมื่อบริบททางสังคมเปลี่ยนแปลง กฎหมายจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับบริบททางสังคมด้วย ปัจจุบันถือได้ว่าการทำให้กฎหมายเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศ จะช่วยเอื้อให้เกิดประโยชน์ต่อภารกิจภาครัฐ การลงทุนและดำเนินธุรกิจภาคเอกชนเป็นไปโดยสะดวก เกิดความเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำ และเพิ่มคุณภาพชีวิตของประชาชน รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาประเทศในระยะยาวให้ทุกภาคส่วนได้รับประโยชน์จากการพัฒนาประเทศอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรมด้วย โดยเฉพาะการส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม ในการพัฒนากฎหมาย การบังคับใช้และการปฏิบัติตามกฎหมาย เพื่อมุ่งใช้กฎหมายให้เป็นเครื่องมือ ในการสนับสนุนการพัฒนา การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่นำไปสู่ความเหลื่อมล้ำด้านต่าง ๆ เอื้อต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ

แนวทางการพัฒนา

๑. พัฒนากฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ และมาตรการต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับบริบทและเอื้อต่อการพัฒนาประเทศ โดยประเมินผลสัมฤทธิ์ ทบทวนความจำเป็นและความเหมาะสมของกฎหมายที่มีอยู่ทุกลำดับชั้นของกฎหมาย แก้ไขปรับปรุงกฎหมายให้ทันสมัย ยกเลิกกฎหมายที่มีเนื้อหาไม่จำเป็น(ผู้เขียนเห็นว่าเป็นแนวทางที่ไม่จำเป็น และควรนำกฎหมายที่จำเป็นมาปรับปรุงให้ชัดเจนใช้บังคับได้โดยไม่ยุ่งยากมากกว่า) ยกเลิกกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ เพื่อให้กฎหมายช่วยสร้างสรรคความเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำ และกระจายความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคม มีความสอดคล้องกับข้อตกลงระหว่างประเทศที่เป็นประโยชน์ ต่อประชาชนโดยรวม ให้เอื้อต่อการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐในการพัฒนาประเทศ เพื่อรองรับการพัฒนาภูมิภาคและจังหวัดที่มีประสิทธิภาพ เอื้อต่อการใช้นวัตกรรมทั้งในภาครัฐและเอกชนให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป เอื้อต่อการประกอบธุรกิจทั้งในและต่างประเทศทั้งในภาคเกษตร อุตสาหกรรม บริการ และการท่องเที่ยว โดยเฉพาะการกำหนดวงรอบในการทบทวนปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้ทันสมัย อยู่ตลอดเวลา รวมทั้งการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายทุกรอบระยะเวลาที่กำหนด

๒. มีวิธีการบัญญัติกฎหมายอย่างมีส่วนร่วม ต้องดำเนินการให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผย ผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกขั้นตอน เพื่อพัฒนากฎหมายทุกฉบับและทุกลำดับศักดิ์ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป เอื้ออำนวยต่อการบริหารราชการแผ่นดิน การดำเนินงานของภาครัฐที่เหมาะสม การพัฒนาประเทศ การให้บริการประชาชน การประกอบธุรกิจ และการแข่งขันระหว่างประเทศ

๓. พัฒนาการบังคับใช้กฎหมาย โดยการนำเทคโนโลยีดิจิทัล และนวัตกรรมสมัยใหม่มาใช้ในกระบวนการบังคับใช้กฎหมายให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส ไม่เลือกปฏิบัติ และเป็นธรรม และ

ก่อให้เกิดความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ สามารถกล่าวหาและจับกุมผู้กระทำผิดได้อย่างถูกต้อง และรวดเร็ว รวมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด และเป็นธรรม

๔. ส่งเสริมเทคโนโลยีดิจิทัล และนวัตกรรมในกระบวนการกฎหมาย สนับสนุนการใช้

เทคโนโลยี และนวัตกรรมในการพัฒนากฎหมาย การบังคับใช้และการปฏิบัติตามกฎหมายเพื่อให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกระบวนการทางกฎหมายโดยเพิ่มช่องทางการมีส่วนร่วมของประชาชนตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการ เพื่อให้กฎหมายเป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศ และมีเนื้อหาเป็นไปเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

แผนย่อยการพัฒนากระบวนการยุติธรรม

การอำนวยความสะดวกยุติธรรมเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาประเทศ ในการบริหารกระบวนการยุติธรรมของประเทศจึงต้องมุ่งสู่การเสริมสร้างสังคมนิติธรรมด้วยกระบวนการยุติธรรม ที่มีประสิทธิภาพและเอื้อให้ทุกภาคส่วนได้รับความเป็นธรรมอย่างเสมอภาค ปราศจากการเลือกปฏิบัติ โดยเสริมสร้างความโปร่งใสและพลวัตของกระบวนการยุติธรรมด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล รวมทั้ง การมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์กรประกอบต่าง ๆ ของกระบวนการยุติธรรมและการบริหารจัดการหน่วยงาน ในกระบวนการยุติธรรมสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐโดยรวม เพื่อการจัดการกับกรณีพิพาทได้อย่างเป็นธรรม โดยในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม มีจุดเน้นให้กระบวนการยุติธรรมทั้งกระบวนการเคารพสิทธิมนุษยชนและปฏิบัติต่อประชาชนโดยเสมอภาค มีความเป็นกลาง น่าเชื่อถือ โปร่งใส ตรวจสอบได้ กระบวนการยุติธรรมมีการบริหารที่มีประสิทธิภาพ เจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมมีความกล้าหาญทางจริยธรรม เป็นมืออาชีพ มีความเป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก มุ่งให้เกิดการสร้างมาตรฐานและเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการยุติธรรมเทียบเท่าระดับสากล ตามหลักนิติธรรม โปร่งใส ลดความเหลื่อมล้ำและสร้างโอกาสในการเข้าถึงความยุติธรรม สร้างความสมดุลระหว่างสิทธิและเสรีภาพของประชาชน กับประโยชน์สาธารณะ การอำนวยความสะดวกยุติธรรมมีประสิทธิภาพและเป็นไปอย่างเสมอภาค หน่วยงาน ในกระบวนการยุติธรรมมีความร่วมมือที่ดี บูรณาการและเชื่อมโยงการทำงานระหว่างกัน

แนวทางการพัฒนา

๑. **ปรับวัฒนธรรมองค์กรและทัศนคติเจ้าหน้าที่ของรัฐในกระบวนการยุติธรรมให้เคารพและยึดมั่นในหลักประชาธิปไตย** เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่พึงได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียม รวมทั้งเสริมสร้างและพัฒนาวัฒนธรรมของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมให้มีความโปร่งใส เป็นกลาง ปราศจากการแทรกแซงหรือครอบงำใด ๆ โดยเฉพาะการบริหารงานบุคคลในกระบวนการยุติธรรมต้องโปร่งใส เป็นอิสระ และมีการพัฒนาตัวบุคคลอย่างต่อเนื่อง

๒. **กำหนดให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทั้งทางแพ่ง อาญา และปกครอง มีเป้าหมายและยุทธศาสตร์ร่วมกัน** ในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการรวบรวมพยานหลักฐาน ในการพิจารณาคดี และในการบังคับตามคำพิพากษา โดยพัฒนาเป้าหมายและยุทธศาสตร์ระยะกลางและระยะยาวระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลเชิงประจักษ์ให้มีแนวทางและทิศทางเดียวกัน มีรูปแบบกระบวนการยุติธรรมที่มีการประสานงานระหว่างหน่วยงานร่วมกันบนพื้นฐานแห่งการไว้วางใจซึ่งกันและกัน รวมทั้งการสร้างเครื่องมือการประเมินคุณภาพและผลงาน ที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องมุ่งก่อให้เกิดผลลัพธ์ต่อสังคมร่วมกัน

๓. **เสริมสร้างพลวัต ความหลากหลาย บูรณาการด้านกระบวนการยุติธรรมด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชน และการสร้างความเสมอภาคในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมด้วยการคุ้มครองผู้ด้อยโอกาส** โดยเฉพาะการส่งเสริมกระบวนการยุติธรรมทางเลือกในรูปแบบต่าง ๆ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

ก่อนเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม การช่วยเหลือประชาชนให้เข้าถึงความเป็นธรรม การพัฒนารูปแบบ ของการมีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรมให้มีความหลากหลาย การสร้างความรู้ความเข้าใจด้านกฎหมาย และกระบวนการยุติธรรมให้กับประชาชน การพัฒนากลไกคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากกระบวนการยุติธรรมและความขัดแย้งระหว่างภาครัฐ เอกชน และชุมชน

๔. ส่งเสริมพัฒนาระบบการสืบเสาะและการสอดส่องให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการเสริมสร้างความโปร่งใสและพลวัตของกระบวนการยุติธรรมด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ในการเป็นช่องทาง ให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมตลอดจนกระบวนการพิจารณาคดีได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และไม่เสียค่าใช้จ่ายสูงเกินสมควร

๕. กำหนดให้การรวบรวมและการพิสูจน์พยานหลักฐานในกระบวนการยุติธรรมต้องเป็นไปตามมาตรฐานสากล มีการใช้ประโยชน์จากนิติวิทยาศาสตร์และศาสตร์อื่น ๆ และจัดให้มีบริการทางด้านนิติวิทยาศาสตร์เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงอย่างมีทางเลือก อำนวยความยุติธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่เลือกปฏิบัติ มีความโปร่งใส และประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม ได้โดยสะดวก รวดเร็ว

๖. ยกระดับมาตรการตรวจสอบการประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม ให้มีความน่าเชื่อถือและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการยกระดับความโปร่งใสในการใช้อำนาจกับประชาชนและการแต่งตั้งโยกย้ายบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม

๗. พัฒนามาตรการอื่นแทนโทษทางอาญา เพื่อลดโทษทางอาญาที่ไม่จำเป็น สร้างความสมดุลระหว่างการบังคับโทษตามคำพิพากษากับการให้โอกาสผู้ต้องโทษกลับคืนสู่สังคม เปิดโอกาสให้ภาคส่วนอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารการบังคับโทษ และการพัฒนาระบบคุมประพฤติในชุมชน

๒.๒ สถานะแวดล้อมภายใน

กฎหมายอาญาคือกฎหมายที่บัญญัติว่าการกระทำหรือไม่กระทำอย่างใดเป็นความผิดและกำหนดโทษที่จะลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดไวด้วย กล่าวอีกนัยหนึ่งกฎหมายอาญาคือกฎหมายที่บัญญัติ ห้ามมิให้มีการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใด หรือบังคับให้มีการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใด โดยผู้ที่ปฏิบัติฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามจะต้องได้รับโทษ

๑. ทฤษฎีการลงโทษทางอาญา การลงโทษทางอาญานั้นเป็นมาตรการหนึ่งในการใช้เป็นเครื่องมือใน การคุ้มครองสังคม ควบคุมความประพฤติของสังคมให้คนอยู่ร่วมกันอย่างปกติสุขและสงบเรียบร้อย โดยใช้กฎหมายบังคับแก่สมาชิกในสังคม หากมีการละเมิดกฎหมายถือว่าเป็นความผิด ก็จะต้องมีการลงโทษ การลงโทษจึงเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมประสิทธิภาพของกฎหมายในการกำกับพฤติกรรมของคนในสังคมเป็นการใช้อำนาจบังคับโดยรัฐเป็นผู้ตอบโต้ผู้กระทำความผิดแทนผู้ได้รับความเสียหาย ซึ่งการลงโทษทางอาญานั้น มีวัตถุประสงค์หรือแนวคิดในการลงโทษอยู่ ๓ ประการ ดังนี้

๑.๑ การลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทน (Retribution) เป็นวิธีการลงโทษเพื่อการตอบแทนผู้กระทำความผิดให้ได้รับโทษ ในลักษณะตาต่อตา ฟันต่อฟัน มีการใช้วิธีการที่รุนแรง ทั้งการประหารชีวิต การลงทัณฑ์ ทรมานด้วยรูปแบบต่างๆ เพื่อให้สาสมกับความผิดที่ผู้นั้นได้กระทำลงไปและเพื่อให้ผู้กระทำความผิดสารภาพ และเพื่อทำให้รู้สำนึกถึงความผิดในการกระทำของตน

๑.๒ การลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้ง (Deterrence) เป็นแนวคิดการลงโทษที่สามารถข่มขู่และยับยั้งตัวผู้กระทำความผิดที่ได้รับโทษ และทำให้บุคคลอื่นเกิดความเกรงกลัวจนไม่กล้ากระทำความผิดขึ้น การลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้ง มี วัตถุประสงค์หลัก ๒ ประการ คือ เพื่อยับยั้งตัวผู้กระทำความผิดที่ถูกลงโทษไม่ให้กระทำความผิดซ้ำ เพราะเกิดความกลัวเกรงในโทษที่ได้รับ (โดยทั่วไปมักจะใช้การจำคุกซึ่งเป็นผลให้ตัดโอกาสที่จะกระทำความผิดซ้ำอีก) และเพื่อเป็นตัวอย่างในการยับยั้งบุคคลอื่นมิให้กระทำความผิด เนื่องจากได้เห็นผลร้ายของการกระทำความผิดและการ

ได้รับโทษ จนไม่กล้ากระทำความผิดเพราะเกรงกลัวในโทษ การลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้งนี้อาจกล่าวได้ในอีกความหมายหนึ่งคือ เป็นการป้องกันมิให้เกิดการกระทำความผิดเช่นนั้นขึ้นอีกนั่นเอง

๑.๓ การลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟู (Rehabilitation) เป็นการลงโทษที่มีวัตถุประสงค์แก้ไขผลในอนาคต เพื่อการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดให้กลับตัวเป็นคนดี เพื่อแก้ไขความคิดไม่ให้ผู้กระทำความผิดกลับมาทำผิดซ้ำรวมทั้งพยายามที่จะช่วยให้ผู้กระทำความผิดกลับคืนสู่สังคมได้ตามปกติ จึงต้องมีการให้การเรียนรู้ การอบรม การฝึกอาชีพ ให้เพียงพอที่เขา จะใช้ในการดำเนินชีวิตได้ รวมทั้งการพยายามช่วยให้ผู้กระทำความผิดไม่รู้สึกรู้สียึดติดจากการที่ได้รับการลงโทษไปแล้ว สำหรับหลักการลงโทษตามกฎหมายการลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟู ประกอบด้วย (๑) หลีกเลี้ยงไม่ให้ผู้กระทำความผิดต้องประสบกับสิ่งที่ทำลายคุณลักษณะประจำตัวของเขาโดยให้ใช้วิธีการอื่นแทนการลงโทษ จำคุกระยะสั้น (๒) การลงโทษต้องเหมาะสมกับการกระทำความผิดเป็นรายบุคคล (๓) เมื่อผู้กระทำความผิดแก้ไขดีตั้งเดิมแล้วให้หยุดการลงโทษ (บางครั้งการแก้ไขฟื้นฟูจะมีการกระทำในระหว่างที่มีการจำคุก)

๒. การลงโทษทางอาญา ตามประมวลกฎหมายอาญาได้กำหนดโทษเป็น ๕ สถาน (๑) ประหารชีวิต คือ การลงโทษผู้กระทำความผิดโดยทำให้ตายด้วยการฉีดยา หรือใช้สารพิษให้ตาย(เดิมกฎหมายกำหนดว่าให้เอาไปยิงเสียให้ตาย) (๒) จำคุก คือ การจำกัดเสรีภาพของผู้ถูกจำคุกตามคำพิพากษาของศาลโดยนำตัวผู้กระทำความผิดไปคุมขังไว้ที่เรือนจำตามเวลาที่ศาลตัดสิน มี ๒ ประเภทคือ โทษจำคุกตลอดชีวิตและโทษจำคุกที่มีกำหนดเวลา บางครั้งมีการนำผู้ถูกคุมขังระหว่างพิจารณาไปขังรวมกับผู้ถูกจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุด (๓) กักขัง คือ การนำตัวผู้กระทำความผิดทางอาญาไปกักขังไว้ในสถานที่ซึ่งกำหนดไว้ที่ไม่ใช่เรือนจำ เช่น สถานีตำรวจ หรือสถานที่ที่ศาลเห็นสมควร (๔) ปรับ คือการบังคับเอาทรัพย์สิน ของผู้กระทำความผิดและต้องโทษปรับตามคำพิพากษาของศาล โดยพิจารณาจากความร้ายแรงและกฎหมายที่กำหนดโทษปรับไว้สำหรับการกระทำความผิดนั้นๆ (๕) ยึด/ ริบทรัพย์สิน คือ การบังคับเอาทรัพย์สินที่ได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด ซึ่งผู้ใดมีสิ่งที่มีไว้เป็นความผิดตามกฎหมายเช่น ยาเสพติด อุปกรณ์ในการเล่นการพนัน ปืนไม่มีทะเบียน ซึ่งโทษแต่ละสถานนั้น จะขึ้นอยู่กับกฎหมายที่บัญญัติไว้ และศาลจะใช้ดุลพินิจในการลงโทษโดยพิจารณาตามความหนักเบาและพฤติการณ์ของการกระทำความผิด ซึ่งจะเห็นได้ว่า โทษทางอาญาที่กำหนดขึ้นมานั้น ล้วนแต่เพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดที่ละเมิดกฎหมายหรือละเมิดสิทธิของผู้อื่น หรือกระทำการอันเป็นการผิดศีลธรรมอันดีและก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยของประชาชน หรือสังคม โดยมีโทษ เรียงกันจากสถานเบาไปจนถึงโทษสถานหนัก คือ โทษริบทรัพย์สิน โทษปรับ โทษกักขัง โทษจำคุก และโทษประหารชีวิต การกระทำที่เป็นความผิดทางอาญาจะบัญญัติลักษณะความผิดและบทลงโทษไว้อย่างชัดเจน ไม่ว่าจะป็นกรณีที่ผู้กระทำความผิดกระทำลงโดยเจตนาหรือโดยประมาท (หรือแม้จะไม่เจตนาและไม่ประมาทก็อาจมีความผิด เช่น ความผิดลหุโทษ) กระทำให้บุคคลอีกคนหนึ่ง ได้รับความเสียหาย ทั้งชีวิต ร่างกาย สิทธิและเสรีภาพ หรือทรัพย์สินซึ่งความผิดอาญาตามประมวลกฎหมายอาญาของไทยในปัจจุบันแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ (๑) ความผิดอาญาแผ่นดินซึ่งเป็นความผิดอันยอมความไม่ได้ จะเป็นความผิดที่กระทบต่อสังคมส่วนรวม ดังนั้น ผู้ที่ได้รับผลเสียหายจากความผิดอาญาดังกล่าวอาจจะเข้าไปดำเนินคดีเองได้ หรือแม้ผู้เสียหายจะไม่ดำเนินคดี รัฐก็ยังคงดำเนินคดีต่อผู้กระทำความผิดจนถึงที่สุด ดังนั้นความผิดอันยอมความไม่ได้พนักงานอัยการและผู้เสียหายมีสิทธิที่จะฟ้องคดีได้ หากมีการกระทำความผิดเกิดขึ้น นอกจากนี้แม้คดีดังกล่าวจะมีได้แจ้งความร้องทุกข์ แต่หากพนักงานสอบสวนพบการกระทำความผิดเกิดขึ้นก็มีอำนาจสอบสวนและส่งให้พนักงานอัยการดำเนินคดีได้ (๒) ความผิดต่อส่วนตัว หรือความผิดอันยอมความได้เป็นความผิดที่ความเสียหายเกิดขึ้นต่อเอกชนเป็นการเฉพาะรัฐไม่ถือว่าเป็นผู้เสียหายในความผิดประเภทนี้ โดยมากจะมีการบัญญัติไว้ท้ายความผิดนั้นๆ ว่าเป็นความผิดต่อส่วนตัวหรือ ไม่ผลที่ตามมาคือ พนักงานอัยการจะสามารถนำคดีขึ้นฟ้องต่อศาลได้ต่อเมื่อมีคำร้องทุกข์จากผู้เสียหายต่อพนักงานสอบสวนก่อน หากไม่มีการร้องทุกข์พนักงาน

อัยการไม่มีอำนาจฟ้องคดีต่อศาล อีกทั้งความผิดประเภทนี้ ผู้เสียหายก็สามารถใช้สิทธิของตนเองได้อย่างเต็มที่ ในการเจรจาตกลงยอมความกับผู้กระทำความผิดอันนำไปสู่เงื่อนไขการระงับคดีอาญา

๓. หลักเกณฑ์ในการกำหนดความผิดทางอาญา หลักเกณฑ์ในการกำหนดขอบเขตของกฎหมายอาญา จะต้องพิจารณาหลายปัจจัยเพื่อนำมาประกอบการพิจารณาว่า การกระทำใดเป็นความผิดอาญา ซึ่งอาจจะต้องพิจารณาจากทั้ง ๖ ประการ ดังนี้ (๑) การกระทำนั้นเป็นที่เห็นชัดในหมู่ชนส่วนมากว่าเป็น การกระทำที่ กระทบกระเทือนต่อสังคม และหมู่ชนส่วนมากมีอาจให้อภัยแก่การกระทำนั้น (๒) ถ้าการกระทำดังกล่าวเป็นความผิดทางอาญาแล้วจะไม่ขัดกับวัตถุประสงค์ของการลงโทษประการต่าง ๆ (๓) การปราบปราม การกระทำเช่นนั้น กล่าวคือ การถือว่าการกระทำนั้นเป็นการกระทำความผิดอาญา จะไม่มีผลเป็นการลดการ กระทำที่สังคมเห็นว่าถูกต้องให้น้อยลงไป (๔) หากเป็นความผิดอาญาแล้วจะมีการบังคับใช้เสมอภาคและเท่าเทียม (๕) การใช้กระบวนการยุติธรรมทางอาญากับการกระทำดังกล่าวจะไม่ผลทำให้เกิดการใช้กระบวนการ นั้นอย่างเกินขีดความสามารถทั้งด้านคุณภาพและปริมาณ (๖) ไม่มีมาตรการควบคุมอย่างสมเหตุสมผลอื่นๆ แล้ว นอกจากการใช้กฎหมายอาญากับกรณีที่เกิดขึ้น จากหลัก ๖ ประการดังกล่าวข้างต้น จึงอาจกล่าวได้ว่า การที่จะกำหนดโทษทางอาญาขึ้นมานั้นจะต้องนำหลักดังกล่าวมาใช้ในการประกอบการกำหนดโทษทางอาญา สำหรับการกระทำนั้น ๆ

องค์ประกอบ (The element of crime) องค์ประกอบเป็นข้อสาระสำคัญในทางรูปแบบของ ความผิดอาญา ซึ่งประมวลกฎหมายอาญา ได้บัญญัติไว้ในความผิดแต่ละฐาน ประกอบด้วยองค์ประกอบภายนอก ได้แก่ผู้กระทำ การกระทำ ผู้ถูกกระทำ และความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำกับผล นอกจากนี้ความผิดบางฐานยังอาจ มีส่วนพิเศษอื่นอีกด้วย เช่น เวลากลางคืน กระทำโดยไตร่ตรองไว้ก่อน เป็นต้น องค์ประกอบภายใน ได้แก่ เจตนา ธรรมดาหรือมูลเหตุชกุงใจ เจตนาพิเศษ และประมาท(คือการกระทำโดยไม่มีเจตนา) สำหรับ ความผิดบางฐานแม้ ผู้กระทำไม่มีเจตนาและไม่ประมาทก็เป็นความผิดได้ เช่น ความผิดลหุโทษ (ดูประมวลกฎหมาย อาญา มาตรา ๑๐๔) การดำเนินคดีอาญาเบื้องต้น

การลงโทษในคดีการเมือง (Strategic environmental scanning) การที่ศาลเป็นผู้บังคับใช้กฎหมายที่มีโทษทางอาญาในคดีการเมือง เรื่องที่สำคัญที่สุดคือการใช้ดุลพินิจในการลงโทษที่ควรต้องใช้ให้ สอดคล้องกับความคิดและความเชื่อตลอดจนการปฏิบัติในสังคมที่ดีขึ้น แต่การลงโทษต้องไม่ใช่เรื่องกระแสดทาง การเมืองในขณะนั้น และการใช้ดุลพินิจของศาลอยู่ภายใต้เงื่อนไขของกฎหมาย การตรวจสภาพแวดล้อม

ทางการยุติธรรมเพื่อนำผลที่ได้ไปประกอบการพิจารณาพัฒนากฎหมายในเรื่องการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม ด้านการพัฒนาการลงโทษตามยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐ ภายใต้ฉันทกตสันอันสืบเนื่องจากปัจจัยทางการเมืองที่ส่งผลกระทบต่อความสงบสุขความมั่นคงของคนในสังคม ทั้งในระดับโลก ระดับภูมิภาค และระดับประเทศ ในห้วงเวลา ๒๐ ปีที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่า ในหลายครั้งเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ภายหลังจากเลือกตั้งหรือภายหลังจากการปฏิวัติจะพบว่ามีกรณีการดำเนินคดีกับนักการเมืองในหลายประเทศรวมทั้งเกิดการชุมนุมเพื่อต่อต้านนักการเมืองจากประชาชนที่มีเห็นความเห็นต่างทางการเมือง ความซับซ้อนของสถานการณ์ทางกฎหมายอยู่ตรงที่ว่า การที่ผู้ชุมนุมไม่ว่าจะด้วยเหตุผลอะไรก็ตามแล้วแต่คิดว่าการกระทำของตนเป็นเสรีภาพในการชุมนุมตามแบบรัฐธรรมนูญ ซึ่งการชุมนุมเหล่านั้นมักจะเกิดการสร้างเงื่อนไขสำคัญเพื่อยกระดับไปสู่ความรุนแรงหรือมีการกระทำที่ผิดกฎหมายร่วมอยู่ด้วยเมื่อมีการดำเนินคดีก็จะสร้างรอยร้าวฝังลึกระหว่างประชาชนที่มีความคิดต่างไป และสภาวะแวดล้อมดังกล่าวจะยังคงมีอยู่ต่อไปในห้วงเวลาห้าปีข้างหน้า (พ.ศ.๒๕๖๔-๒๕๖๙)

๒.๓ การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ (SWOT ANALYSIS)

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ (SWOT Analysis) เป็นการตรวจสอบสภาวะแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กร ซึ่งปัจจัยเหล่านี้แต่ละอย่างจะช่วยให้เข้าใจได้ว่ามีอิทธิพลต่อการดำเนินงานขององค์กรอย่างไร จุดแข็งขององค์กรจะเป็นความสามารถภายในที่ถูกใช้ประโยชน์เพื่อการบรรลุเป้าหมาย ในขณะที่จุดอ่อนขององค์กรจะเป็นคุณลักษณะภายในที่อาจจะทำลายผลการดำเนินงาน โอกาสทางสภาพแวดล้อมจะเป็นสถานการณ์ที่ให้เกิดการเอื้อต่อบรรลุเป้าหมาย ในทางกลับกันอุปสรรคทางสภาพแวดล้อมจะเป็นสถานการณ์ที่ขัดขวางการบรรลุเป้าหมาย

๒.๓.๑ การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมภายนอก (External Environment Analysis) โดยใช้ตัวแบบ STEEP การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกโดยนำปัจจัย ๕ ด้านที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการให้บรรลุวัตถุประสงค์มาวิเคราะห์ เมื่อนำมาวิเคราะห์ตามหลัก STEEP ได้ดังนี้

สังคม (Social) จากการสร้างความเชื่อในภาพอนาคตของนักการเมืองที่ทำให้มีการฝังแนวคิดที่เปลี่ยนแปลงได้ยาก เกิดความเห็นต่างทางการเมืองจนยากจะหาข้อสรุปร่วมกันทำให้เกิดความแตกแยกในสังคม และแต่ละกลุ่มในสังคมจะถูกโน้มน้าวให้อยู่กับกลุ่มบุคคลที่มีความคิดแบบเดียวกันไปเรื่อยๆ จนฝังรากลึก และในที่สุดจะนำแนวคิดทางการเมืองมาสรุปว่า คนที่มีความคิดเหมือนกันคือคนดี คนที่มีความคิดต่างคือคนชั่ว ทั้งๆที่มีบุคคลในสังคมบางส่วนเท่านั้นที่ได้ประโยชน์ในทางการเมือง นอกจากนี้การสื่อสารในโลกอินเทอร์เน็ตที่มีระบบ AI (Artificial Intelligence) ในการสร้าง Echo Chamber หรืออุโมงค์ที่มีการสะท้อนเรื่องราวที่ถูกสนใจในครั้งแรกไปเรื่อยๆ ทำให้ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตได้รับข้อมูลวนเวียนซ้ำอยู่ในเรื่องเดิมซึ่งเป็นการใช้เทคโนโลยีเพื่อปลูกฝังค่านิยม ความคิดในกลุ่มสังคมให้เป็นไปในรูปแบบเดียวกันและขยายวงกว้างได้อย่างรวดเร็ว (รศ.ดร.ปิติ ศรีแสงนาม Outlook ห้องบรรยาย ๑ สปท.)

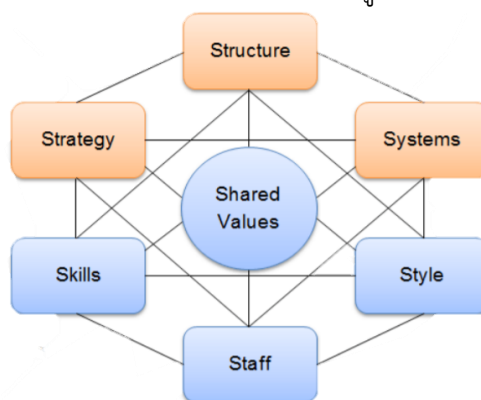
เทคโนโลยี (Technology) การใช้ความรู้ เครื่องมือ ความคิด หลักการ เทคนิค ความรู้ ระเบียบวิธี กระบวนการตลอดจนผลงานทางวิทยาศาสตร์ทั้งสิ่งประดิษฐ์และวิธีการ มาประยุกต์ใช้ในระบบงานเพื่อช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการทำงานให้ดียิ่ง ขึ้นและเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานให้มีมากยิ่งขึ้น มีการใช้เทคโนโลยีทางการสื่อสารเพื่อสร้างความเห็นต่างในทางการเมืองจนประชาชนบางกลุ่มไม่สามารถกลับใจจากความเชื่อที่ฝังรากลึกได้

สิ่งแวดล้อม (Environmental) เมื่อมีการชุมนุมทางการเมืองจะมีการสร้างสภาวะแวดล้อมให้เกิดความน่าสนใจให้ผู้ชุมนุมคล้อยตาม รวมทั้งมีรูปแบบการสื่อสารเหมาะสมกับผู้มาชุมนุมและสร้างพื้นที่ในรูปแบบที่น่าสนใจให้กับกลุ่มบุคคลที่มีช่วงอายุใกล้เคียงกันมีความคิดเป็นไปในทางเดียว เช่นมีการสร้างสภาพแวดล้อมของกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ (LGBT) กลุ่มหมู่บ้านทะเลชุ่ฟ้า และกลุ่มราษฎร

เศรษฐกิจ (Economic) ภาพการชุมนุมทางการเมืองทำให้เห็นว่า มีความไม่สงบเรียบร้อยในชาติ ทำให้ผลประโยชน์ของชาติ(National Interest) ลดน้อยถอยลงอย่างหลีกเลี่ยงได้ยาก การชุมนุมที่มีจุดมุ่งหมายให้เกิดการเปลี่ยนแปลงชั่วคราว ย่อมกระทบต่อเสถียรภาพและการดำรงอยู่ของรัฐบาลทำให้นานาประเทศลดความน่าเชื่อถือที่มีต่อประเทศไทยลง ซึ่งกระทบโดยตรงกับการค้าการลงทุน รวมทั้งการค้าระหว่างประเทศ

การเมือง (Politics) การชุมนุมต่อต้านทางการเมืองทำให้เกิดความไม่แน่ใจในเสถียรภาพของผู้ปกครอง เกิดความรู้สึกไม่มั่นคง ไม่สามัคคี ทำให้นักการเมืองสามารถเลือกทางที่จะได้ประโยชน์แก่ตนยิ่งไปกว่าผลประโยชน์ของชาติ

๒.๓.๒ การวิเคราะห์สภาพภายในองค์กร (๗S framework) ปัจจัยทั้ง ๗ ประการมีความสำคัญยิ่งเป็นตัวส่งเสริมซึ่งกันและกัน ส่งผลให้องค์กรมีประสิทธิภาพ และนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย ดังนี้

(๑) โครงสร้างองค์กร (Structure : S๑) จะพิจารณาลักษณะขององค์กรที่มีประโยชน์ต่อการจัดทำกลยุทธ์ขององค์กร โดยวิเคราะห์โครงสร้างองค์กรที่ได้ตั้งขึ้นตามกฎหมาย การแบ่งหน่วยงาน การมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบ และสายการบังคับบัญชา ถ้าโครงสร้างองค์กรมีความเหมาะสมและสอดคล้องต่อกลยุทธ์ที่เลือกใช้ก็จะเป็นจุดแข็งขององค์กร แต่ถ้าโครงสร้างขององค์กรไม่เหมาะสมและสอดคล้องกับกลยุทธ์ที่เลือกใช้ก็จะเป็นจุดอ่อนขององค์กร ซึ่งศาสตร์ธรรมจะแบ่ง ๒ หน่วยงาน คือ ๑. งานทางด้านตุลาการแบ่งเป็น ๓ ชั้นศาล คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์และศาลฎีกา มีประธานศาลฎีกาเป็นผู้บริหารสูงสุด ๒. หน่วยงานทางตุลาการมีเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรมเป็นผู้บริหารสูงสุดแต่ยังต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของประธานศาลฎีกา

(๒) กลยุทธ์ขององค์กร (Strategy : S๒) ได้แก่ กิจกรรมหรือการดำเนินงาน ภายในองค์กรที่ได้ถูกวางแผนขึ้นมา เพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมภายนอกและภายในองค์กร กลยุทธ์ขององค์กรมีวัตถุประสงค์ เพื่อช่วยให้้องค์กรมีความสามารถสร้างกลยุทธ์ขององค์กรที่มีความสัมพันธ์กับโครงสร้างขององค์กรอย่างใกล้ชิด เนื่องจากการจัดโครงสร้างขององค์กรนั้นจะต้องเป็นไปตามกลยุทธ์ขององค์กรนั้น ๆ (Structure Follows Strategy) ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองถูกจัดตั้งขึ้นครั้งแรกตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ เนื่องจากปัญหาการทุจริตของนักการเมืองที่เกิดขึ้นจนกระทั่งสังคมเรียกร้องให้มีการตรวจสอบและดำเนินคดีแก่การกระทำที่ผิด

กฎหมายหรือมติจริยธรรมร้ายแรง แต่สำหรับคดีอาญาทั่วไป และคดีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ไม่ถือว่าเป็นคดีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีอำนาจวินิจฉัยคดีจึง ขึ้นศาลอาญา

(๓) ระบบการปฏิบัติงานขององค์กร (Systems : S๓) หรือการดำเนินงานภายใน องค์กร ได้แก่ ระบบหรือขั้นตอนการดำเนินงานภายในองค์กร ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการที่ช่วยให้ องค์กรสามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ บริหารจัดการองค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ เช่น ระบบการ วางแผน ระบบตามงบประมาณและระบบบัญชี ระบบในการสรรหาและคัดเลือกบุคลากร ระบบในการฝึกอบรม ระบบในการติดต่อสื่อสาร ระบบหรือขั้นตอนการทำงานเหล่านี้จะบ่งบอกถึงวิธีการทำงานต่าง ๆ ขององค์กร ศาลฎีกา แผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นแผนกหนึ่งในศาลฎีกา แต่คงมีระบบการบริหารงานบุคคล แยกต่างหากเนื่องจากกระบวนการดำเนินคดีจะต้องมีการขึ้นบัลลังก์เพื่อพิจารณาสืบพยานก่อนทำคำพิพากษา เช่นเดียวกับศาลชั้นต้น ต่างจากศาลอุทธรณ์และศาลฎีกาที่โดยทั่วไปจะพิจารณาจากถ้อยคำสำนวนรวมทั้ง เอกสารคำเบิกความที่ศาลชั้นต้นเป็นผู้รวบรวมมา

(๔) แบบแผนการบริหาร (Style : S๔) การบริหารหรือพฤติกรรมในการบริหารงาน ของผู้บริหารระดับสูง บุคลิกภาพ ภาวะผู้นำและคุณธรรม เนื่องจากการกระทำหรือพฤติกรรมของผู้บริหาร ระดับสูง จะมีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิดของบุคลากรภายในองค์กรมากกว่าคำพูดของผู้บริหาร หากผู้บริหารมี ภาวะผู้นำที่ดีจะสามารถนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จพร้อมด้วยคุณธรรม ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรง ตำแหน่งทางการเมืองจะมีการบริหาร ๒ ประเภท ๑. คือการบริหารงานในแผนกที่ต้องให้บริการประชาชน ๒. การบริหารคดีโดยองค์คณะผู้พิพากษาจำนวน ๙ คน ที่ได้รับเลือกจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ในส่วนที่ ๒ ผู้บริหารแผนกโดยหลักการจะไม่มีอำนาจบังคับบัญชาของคณะผู้พิพากษาเหล่านั้น

(๕) บุคลากรในองค์กร (Staff : S๕) ประกอบด้วยบุคลากรทุกระดับภายในองค์กร ทั้งในเรื่องจำนวนบุคลากรที่เพียงพอ รวมทั้งแบบแผนและพฤติกรรมต่าง ๆ ที่องค์กรแสดงและปฏิบัติต่อ พนักงานภายในองค์กร เช่น การมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการแผนกเป็นผู้ดูแลเกี่ยวกับด้านการบุคลากรทั้งหมด หรือการที่ผู้บริหารระดับสูงเข้ามาเกี่ยวข้องต่อการจูงใจและพัฒนาบุคลากร ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรง ตำแหน่งทางการเมืองมีบุคลากร ๒ ส่วน ส่วนที่ ๑. คือข้าราชการตุลาการที่ทำหน้าที่เป็นผู้พิพากษาศาลฎีกา ประจำแผนก ๒. ข้าราชการตุลาการที่ทำหน้าที่เป็นเลขานุการองค์คณะผู้พิพากษาจำนวน ๙ คน ที่ได้รับเลือก จากที่ประชุมใหญ่

(๖) ทักษะ ความรู้ และความสามารถของบุคลากร (Skills : S๖) เช่น ความสามารถ และทักษะขององค์กรในการให้บริหาร ความสามารถในด้านวิจัยและพัฒนา ความสามารถด้านการตลาด และ ความสามารถด้านการเงิน เป็นต้น ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีการดำเนิน กระบวนพิจารณาโดยใช้กฎหมายเฉพาะ คือ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๖๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรง ตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.๒๕๖๐ ซึ่งผู้พิพากษาที่ทำหน้าที่เป็นเลขานุการองค์คณะผู้พิพากษาจะได้รับการ ฝึกฝนทักษะในการทำงานประเภทเดียวซ้ำๆทำให้มีความชำนาญเฉพาะด้าน

(๗) ค่านิยมร่วมกัน (Shared Values : S๗) ได้แก่ แนวคิดร่วมกัน ค่านิยม ความ คาดหวังขององค์กร ซึ่งมักจะไม่ได้เขียนไว้อย่างเป็นทางการ เป็นแนวคิดพื้นฐานขององค์กรแต่ละแห่ง รวมทั้ง สิ่งที่ต้องการให้องค์กรเป็นในอนาคตข้างหน้า องค์กรที่มีความเป็นเลิศในการบริหารมักจะมีค่านิยมร่วมกันที่ ก่อให้เกิดปัจจัยแห่งความสำเร็จในการบริหาร ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมี ค่านิยมร่วมกันคือการเป็นส่วนหนึ่งในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมทั้งมีความหวังว่าจะเป็นส่วน หนึ่งในการสร้างหลักการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน

๒.๔ การวิเคราะห์สถานะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ (SWOT ANALYSIS)

จากการประเมินสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกจากเหตุการณ์ ในอดีตและสภาพการณ์ในปัจจุบัน พบว่ามีปัจจัยที่เป็นจุดแข็ง (Strength) และโอกาส (Opportunity) ที่ส่งผลในเชิงบวกกับการดำเนินงาน หน่วยงานยังมีจุดอ่อน (Weakness) และอุปสรรค (Threat) ที่ต้องปรับปรุงและเตรียมความพร้อมสำหรับปรับตัวรองรับ สถานการณ์ที่อาจมีการเปลี่ยนแปลงไปในอนาคต สรุปได้ดังนี้

จุดแข็ง (Strength : S)	จุดอ่อน (Weakness : W)
๑. มีการกำหนดกลยุทธ์และทบทวนแผนการปฏิบัติราชการทุกปี ทั้งระยะสั้นและระยะยาว ๒. มีความเห็นพ้องต้องกันโดยยึดบัญชีมาตรฐานทางเลือกในการลงโทษ เพื่อการสร้างความสงบเรียบร้อยทางสังคม ๓. มีการใช้อำนาจบังคับตามกฎหมายที่บัญญัติไว้โดยชัดเจน ๔. มีการประสานงานร่วมกันเชื่อมโยงในศาลที่ต้องพิจารณาคดีที่ถือได้ว่ามีความขัดแย้งกันในการเมือง ๕. มีช่องทางในการเพิ่มพูนความชำนาญในการปฏิบัติงาน ๖. สนับสนุนให้บุคลากรได้รับการพัฒนาความรู้ และทักษะอย่างทั่วถึง ๗. การปฏิบัติหน้าที่มีการพัฒนา อย่างต่อเนื่องและเป็นมาตรฐาน	๑. กฎหมาย ระเบียบและข้อกำหนด ในการปฏิบัติงาน มีจำนวนมาก มีกฎหมายเฉพาะ มีความเห็นที่หลากหลาย มีความเป็นอิสระ ๒. การกำหนดมาตรการการลงโทษที่ยังไม่ชัดเจนและครอบคลุม ๓. มีข้อจำกัดในเรื่องการบังคับบัญชาเนื่องจากวัฒนธรรมองค์กรที่ทำให้ผู้พิพากษาไม่มีความเป็นอิสระ ๔. มีการโยกย้ายบ่อย ทำให้ขาดความชำนาญในหน้าที่ ๕. มีผลงานที่แสดงถึงความชำนาญงานของบุคลากร แต่ขาดการจัดการองค์ความรู้อย่างเป็นรูปแบบ ๖. ขาดความชัดเจนในการลงโทษ

ตารางที่ ๒ แสดงค่าน้ำหนักของรายการปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายใน

รายการปัจจัย สิ่งแวดล้อมภายใน	คนที่					\bar{X}
	๑	๒	๓	๔	๕	
S๑: โครงสร้างองค์กร	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๐	๐.๑๕	๐.๑๓
S๒: กลยุทธ์ขององค์กร	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๐	๐.๑๕	๐.๑๔
S๓: ระบบในการดำเนินงานของ องค์กร	๐.๑๐	๐.๒๐	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕
S๔: แบบแผนหรือพฤติกรรมใน การบริหารของผู้บริหารระดับสูง	๐.๑๕	๐.๑๐	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๔
S๕: บุคลากรในองค์กร	๐.๑๕	๐.๑๐	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๔
S๖: ความรู้ความสามารถของ บุคลากร	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๐	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๔
S๗: ค่านิยมร่วมกัน	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๕	๐.๑๐	๐.๑๔
น้ำหนักคะแนนรวม	๑.๐๐	๑.๐๐	๑.๐๐	๑.๐๐	๑.๐๐	๑.๐๐

๒.๕.๒ การวิเคราะห์องค์กรโดยการประเมินสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก

ผู้ศึกษาส่งแบบสอบถามโดยให้กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้บริหารและปฏิบัติปฏิบัติงาน พิจารณาประเด็นและวิเคราะห์ว่าประเด็นดังกล่าวส่งผล ในข้อสี่เท่า โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

๕ คะแนน หมายถึง ส่งผลต่อการปฏิบัติงาน มากที่สุด

๔ คะแนน หมายถึง ส่งผลต่อการปฏิบัติงานมาก

๓ คะแนน หมายถึง ส่งผลต่อการปฏิบัติงานปานกลาง

๒ คะแนน หมายถึง ส่งผลต่อการปฏิบัติงานน้อย

๑ คะแนน หมายถึง ส่งผลต่อการปฏิบัติงานน้อยที่สุด

ตารางที่ ๓ แสดงการให้คะแนนต่อสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร STEEP

ประเด็นสำคัญ	สภาพแวดล้อมภายนอก “โอกาส”		สภาพแวดล้อมภายนอก “ภัยคุกคาม”	
	คะแนนเฉลี่ย	Opportunities	คะแนนเฉลี่ย	Treats
สังคม (Social)	๓.๙๐	สร้างความเป็นธรรมในสังคม ด้วยการให้มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเสมอภาค	๔.๕๐	กระแสวิพากษ์วิจารณ์อย่างหนักเกี่ยวกับการใช้บังคับกฎหมายว่าไม่เป็นธรรม
เทคโนโลยี (Technology)	๔.๖๗	เทคโนโลยีที่ใช้ในการปฏิบัติงานของศาล มีความหลากหลาย และเทคโนโลยีสารสนเทศมีการเปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็ว	๓.๙๒	ภัยคุกคามในโลก Cyber มีเพิ่มมากขึ้น

สิ่งแวดล้อม (Environmental)	๓.๓๓	ยังไม่มีกฎหมายวิธีพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อมเป็นการเฉพาะ	๔.๑๗	การดำเนินคดีอาญาด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า ค่าฟ้องและกระบวนการพิจารณาคดีเป็นไปใน แนวทางเดียวกันกับคดีอาญาทั่วไป
เศรษฐกิจ (Economic)	๓.๔๓	กฎหมายเศรษฐกิจมีจำนวนมาก ครอบคลุมกว้างขวาง	๕.๐๐	กฎหมายด้านเศรษฐกิจที่สำคัญยังคงขาดความชัดเจน
การเมือง (Politics)	๓.๖๗	รัฐพึงจัดระบบการบริหารงานในกระบวนการยุติธรรมทุกด้านให้มีประสิทธิภาพ และเป็นธรรม	๓.๕๐	การบังคับใช้กฎหมายบนหลักนิติศาสตร์ในหลายกรณีไม่ได้รับการยอมรับในสังคม

ตารางที่ ๔ แสดงการให้คะแนนต่อสภาพแวดล้อมภายในองค์กร ๗S framework

ประเด็นสำคัญ	สภาพแวดล้อมภายใน “จุดแข็ง”		สภาพแวดล้อมภายใน “จุดอ่อน”	
	คะแนนเฉลี่ย	Strength	คะแนนเฉลี่ย	Weakness
S๑: โครงสร้างองค์กร	๔.๐๐	มีการกำหนดกลยุทธ์และทบทวนแผนการปฏิบัติราชการทุกปี ทั้งระยะสั้นและระยะยาว	๓.๓๓	กฎหมาย ระเบียบและข้อกำหนด ในการปฏิบัติงานมีจำนวนมาก มีกฎหมายเฉพาะ มีความเห็นที่หลากหลาย มีความเป็นอิสระ
S๒: กลยุทธ์ขององค์กร	๓.๕๐	มีความเห็นพ้องต้องกันโดยยึดปรัชญามาตรฐานทางเลือกในการไม่ลงโทษ เพื่อการสร้างควมสงบเรียบร้อยทางสังคม	๓.๘๒	การกำหนดมาตรการการลงโทษที่ยังไม่ชัดเจน และครอบคลุม
S๓: ระบบในการดำเนินงานขององค์กร	๓.๘๓	มีการใช้อำนาจบังคับตามกฎหมายที่บัญญัติไว้โดยชัดเจน	๓.๘๙	มีข้อจำกัดในเรื่องการบังคับบัญชาเนื่องจากวัฒนธรรมองค์กรที่ทำให้ผู้พิพากษามีความเป็นอิสระ
S๔: แบบแผนหรือพฤติกรรมในการบริหารของผู้บริหารระดับสูง	๓.๕๖	มีการประสานงานร่วมกันเชื่อมโยงในศาลที่ต้องพิจารณาคดีที่ถือได้ว่ามีความขัดแย้งกันในการเมือง	๔.๓๓	มีการโยกย้ายบ่อย ทำให้ขาดความชำนาญในหน้าที่
S๕: บุคลากรในองค์กร	๓.๗๕	มีช่องทางในการเพิ่มพูนความชำนาญในการปฏิบัติงาน	-	

S๖: ความรู้ ความสามารถของ บุคลากร	๓.๗๕	สนับสนุนให้บุคลากรได้รับการ พัฒนาความรู้ และทักษะอย่าง ทั่วถึง	๓.๕๙	มีผลงานที่แสดงถึงความชำนาญ งานของบุคลากรแต่ขาดการ จัดการองค์ความรู้อย่างเป็น รูปแบบ
S๗: ค่านิยมร่วมกัน	๓.๕๙	การปฏิบัติหน้าที่ที่มีการพัฒนา อย่างต่อเนื่องและเป็นมาตรฐาน	๔.๑๗	ขาดความชัดเจนในการลงโทษ

๒.๖ การสรุปผลการวิเคราะห์สถานการณ์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก

การกำหนดค่าน้ำหนักและคะแนนการประเมินสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก โดยแจกแจงให้คะแนนให้กับกลุ่มตัวอย่างพิจารณาประเด็น และวิเคราะห์ข้อประเด็นดังกล่าวส่งผลต่อการปฏิบัติงาน โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

- ๕ คะแนน หมายถึง ส่งผลต่อการปฏิบัติงานมากที่สุด
- ๔ คะแนน หมายถึง ส่งผลต่อการปฏิบัติงานมาก
- ๓ คะแนน หมายถึง ส่งผลต่อการปฏิบัติงานปานกลาง
- ๒ คะแนน หมายถึง ส่งผลต่อการปฏิบัติงานน้อย
- ๑ คะแนน หมายถึง ส่งผลต่อการปฏิบัติงานน้อยที่สุด

ตารางที่ ๕ แสดงการสรุปการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร

รายการปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายใน	น้ำหนัก	คะแนนเฉลี่ย		คะแนนเฉลี่ย x น้ำหนัก		สรุปผล (โอกาส - ภัยคุกคาม)
		โอกาส	ภัยคุกคาม	โอกาส	ภัยคุกคาม	
สังคม	๐.๑๖	๓.๙๐	๔.๕๐	๐.๖๒	๐.๗๒	-๐.๑๐
เทคโนโลยี	๐.๒๐	๔.๖๗	๓.๙๒	๐.๙๓	๐.๗๘	๐.๑๕
สิ่งแวดล้อม	๐.๒๑	๓.๓๓	๔.๑๗	๐.๗๐	๐.๘๘	-๐.๑๘
เศรษฐกิจ	๐.๒๒	๓.๔๓	๕.๐๐	๐.๗๕	๑.๑๐	-๐.๓๕
การเมือง	๐.๒๑	๓.๖๗	๓.๕๐	๐.๗๗	๐.๗๔	๐.๐๔
เฉลี่ยปัจจัยภายนอก				๓.๗๘	๔.๒๑	
สรุปปัจจัยภายนอก				-๐.๔๓		

ตารางที่ ๖ แสดงการสรุปการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในองค์กร

รายการปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายใน	น้ำหนัก	คะแนนเฉลี่ย		คะแนนเฉลี่ย x น้ำหนัก		สรุปผล (จุดแข็ง - จุดอ่อน)
		จุดแข็ง	จุดอ่อน	จุดแข็ง	จุดอ่อน	
S๑: โครงสร้างองค์กร	๐.๑๓	๔.๐๐	๓.๓๓	๐.๕๒	๐.๔๓	๐.๐๙
S๒: กลยุทธ์ขององค์กร	๐.๑๔	๓.๕๐	๓.๙๒	๐.๔๙	๐.๕๕	-๐.๐๖
S๓: ระบบในการดำเนินงานขององค์กร	๐.๑๕	๓.๘๓	๓.๘๙	๐.๕๗	๐.๕๘	-๐.๐๑
S๔: แบบแผนหรือพฤติกรรมในการบริหารของผู้บริหารระดับสูง	๐.๑๔	๓.๕๖	๔.๓๓	๐.๕๐	๐.๖๑	-๐.๑๑

รายการปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายใน	น้ำหนัก	คะแนนเฉลี่ย		คะแนนเฉลี่ย x น้ำหนัก		สรุปผล (จุดแข็ง - จุดอ่อน)
		จุดแข็ง	จุดอ่อน	จุดแข็ง	จุดอ่อน	
S๕: บุคลากรในองค์กร	๐.๑๔	๓.๗๕	-	๐.๕๓	๐.๐๐	๐.๕๓
S๖: ความรู้ความสามารถของบุคลากร	๐.๑๔	๓.๗๕	๓.๕๙	๐.๕๓	๐.๕๐	๐.๐๒
S๗: ค่านิยมร่วมกัน	๐.๑๔	๓.๕๙	๔.๑๗	๐.๕๐	๐.๕๘	-๐.๐๘
เฉลี่ยปัจจัยภายใน				๓.๖๔	๓.๒๖	
สรุปปัจจัยภายใน				๐.๓๘		

๒.๗ การประเมินตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ขององค์กร

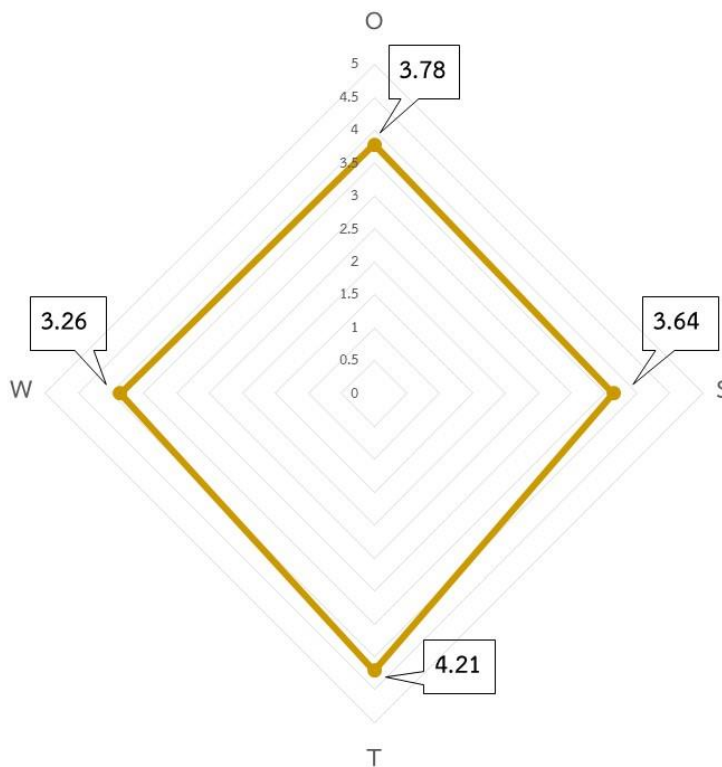
จากคะแนนข้างต้นจะนำไปสู่การจัดทำกราฟแสดงสถานภาพขององค์กร ซึ่งการประเมินสถานภาพขององค์กรเป็นลักษณะใด ซึ่งการแสดงสถานภาพของหน่วยงานจะบ่งบอกถึงสถานภาพ ๔ ลักษณะ ดังนี้

๑. Stars (เอื้อและแข็ง) เป็นตำแหน่งที่บ่งบอกว่าองค์กรโดยภาพรวมส่วนใหญ่มีปัจจัยภายนอกที่เป็นโอกาส และมีปัจจัยภายในที่แข็ง เป็นหน่วยงานที่มีความพร้อมสูง เมื่อองค์กรมีสถานภาพเป็น Stars ให้กำหนดกลยุทธ์เชิงรุก (Aggressive) ต้องรักษาความเป็น Stars ให้ยืนยงต่อไปและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

๒. Question Marks (เอื้อแต่อ่อน) เป็นตำแหน่งที่บ่งบอกว่าองค์กรโดยภาพรวมส่วนใหญ่มีปัจจัยภายนอกเอื้อ มีความพร้อมสูงให้การสนับสนุน แต่ปัจจัยภายในองค์กรอ่อน หากแก้ปัญหาคือจุดอ่อนขององค์กรได้ จะนำไปสู่สภาพที่เอื้อและแข็ง Stars ได้ โดยให้กำหนดกลยุทธ์พัฒนาองค์กรแบบ Turned Around

๓. Cash Cows (ไม่เอื้อแต่แข็ง) เป็นตำแหน่งที่บ่งบอกว่าองค์กรในภาพรวม ส่วนใหญ่ภายนอกองค์กรมีอุปสรรค มีปัญหา แต่ภายในองค์กรแข็ง มีความพร้อมมีความเข้มแข็ง หากรอให้ปัจจัยภายนอกเป็นโอกาสเอื้อต่อการพัฒนาองค์กร หรือพลิกวิกฤติให้เป็นโอกาสก็จะสามารถพัฒนาองค์กรนำไปสู่สภาพที่เอื้อและแข็ง Stars ได้ ให้กำหนดกลยุทธ์ป้องกัน/แตกตัว (Defend/Diversify)

๔. Dogs (ไม่เอื้อและอ่อน) เป็นตำแหน่งที่บ่งบอกว่าองค์กรโดยภาพรวมส่วนใหญ่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ทั้งภายนอกไม่เอื้อ ภายในอ่อน มีปัญหาหล่อแหลมต่อการประสบความสำเร็จล้มเหลวค่อนข้างสูง จึงเป็นไปได้ว่าต้องปรับปรุงอย่างเร่งด่วน เพราะหากดำเนินการต่อไป ปัญหาจะสะสมขึ้นเรื่อยๆ ถึงขั้นอาจแก้ไขไม่ได้ต้องยุบองค์กร ให้กำหนดกลยุทธ์ประคอง/ถอย (Retrenchment)

จะเห็นได้ว่า ค่าคะแนนถ่วงน้ำหนักจุดแข็ง เท่ากับ ๓.๖๔ ค่าคะแนนถ่วงน้ำหนักจุดอ่อน เท่ากับ ๓.๒๖ ค่าคะแนนถ่วงน้ำหนักโอกาส เท่ากับ ๓.๗๘ ค่าคะแนนถ่วงน้ำหนักอุปสรรค เท่ากับ ๔.๒๑ ซึ่งถือว่าเป็น Cash Cows (ไม่เอื้อแต่แข็ง) เป็นตำแหน่งที่บ่งบอกว่าองค์กรในภาพรวม ส่วนใหญ่ภายนอกองค์กรมีอุปสรรค มีปัญหา แต่ภายในองค์กรแข็ง มีความพร้อมมีความเข้มแข็ง หากรอให้ปัจจัยภายนอกเป็นโอกาสเอื้อต่อการพัฒนาองค์กร หรือพลิกวิกฤติให้เป็นโอกาสก็จะสามารถพัฒนาองค์กรนำไปสู่สภาพที่เอื้อและแข็ง Stars ได้ ให้กำหนดกลยุทธ์ป้องกัน/แตกตัว (Defend/Diversify)

บทที่ ๓

แผนขององค์กร

๓.๑ เป้าหมายทางยุทธศาสตร์ (END)

วิสัยทัศน์ของประธานศาลฎีกา

วิสัยทัศน์ของประธานศาลฎีกา นางเมทินี ชโลธร (๑ ต.ค.๒๕๖๓ - ๓๐ ก.ย. ๒๕๖๔)

“พัฒนาระบบงานศาลยุติธรรมให้เป็นที่ประจักษ์ในความบริสุทธิ์ยุติธรรม โปร่งใส และตรวจสอบความคืบหน้าของคดีได้ กระจายการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมสู่ประชาชนในพื้นที่ห่างไกล ลดขั้นตอน ลดภาระค่าใช้จ่าย ลดระยะเวลาในการดำเนินคดีและปฏิบัติต่อผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินคดีอย่างเหมาะสม และเท่าเทียม ประชาสัมพันธ์เชิงรุกอย่างเข้าถึงและเข้าใจเพื่อความเสมอภาค ในการรับรู้ถึงสิทธิของตน สร้างกลไกหรือวิธีการที่ศาลจะได้รับข้อมูลรอบด้านอย่างครบถ้วน และเปิดเผยเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่ายและเพื่อให้การใช้ดุลพินิจเป็นไปอย่างเข้าใจสั่งลดการคุมขังที่ไม่จำเป็นในทุกชั้นตอน ยกย่องค้ำชูเกียรติศรีความเป็นมนุษย์ของจำเลยระหว่างการต่อสู้คดีในศาล ยกย่องการคุ้มครองสิทธิแก่ผู้เสียหาย เยียวยาอาชญากรรม และพยาน ในคดีอาญา พัฒนากลไกและระบบการดำเนินคดีที่มีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ ความเป็นอยู่ของประชาชน และเศรษฐกิจสังคมของประเทศให้มีประสิทธิภาพเป็นธรรม และสอดคล้องกับบริบทของสังคม พัฒนาระบบเจ้าพนักงานคดีเพื่อให้มีบทบาทสนับสนุนการพิจารณาคดีของศาลเพิ่มขึ้น พัฒนาระบบการตรวจร่างคำสั่งหรือคำพิพากษาในทุกชั้นศาลและการประชุมคดีในศาลสูงโดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย ยกย่องสถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมให้เป็นสถาบันหลักทางวิชาการด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม เพื่อเปิด โอกาสให้ผู้พิพากษาได้ทำงานด้านวิชาการโดยเฉพาะอีกทางหนึ่ง นอกเหนือจากงานด้านการพิจารณาพิพากษาคดี จัดอัตรากำลังบุคลากรให้เหมาะสมสอดคล้องกับภาระงานเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้บุคลากรได้พัฒนากายและจิตเพื่อสร้างคุณภาพในการทำงาน และการใช้ชีวิตอย่างมีความสุข ส่งเสริมให้บุคลากรมีความก้าวหน้าในสร้างช่องทางมีส่วนร่วมที่เข้มแข็งอย่างเป็นระบบสำหรับบุคลากรภายในเพื่อประสานความร่วมมือ และเสริมสร้างความรักสามัคคี สร้างการรับรู้ ลดช่องว่าง และส่งเสริมการมีส่วนร่วมสำหรับบุคลากรภายนอกในรูปแบบที่เหมาะสมเพื่อสร้างความเชื่อมั่นศรัทธาและ การพัฒนางานศาลยุติธรรมที่ยั่งยืน” (โดยสังเขป)

ภารกิจ

ศาลยุติธรรมเป็นองค์กรอิสระ ทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีทั้งปวง เว้นแต่คดีที่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายบัญญัติให้อยู่ในอำนาจของศาลอื่น มีการแบ่งหน่วยงานภายในเป็นงานทางด้านตุลาการคือการตัดสินคดี มีประธานศาลฎีกาเป็นผู้บริหารสูงสุด และมีสำนักงานศาลยุติธรรมที่ดูแลงานธุรการของศาลยุติธรรม มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีอิสระในการบริหารงานบุคคลการงบประมาณและการดำเนินการอื่น ตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยมีเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรมเป็นผู้บังคับบัญชาขึ้นตรงต่อประธานศาลฎีกา

ศาลยุติธรรมมี ๓ ชั้นศาล คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา เว้นแต่ที่มีบัญญัติเป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญหรือตามกฎหมายอื่น เช่น ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มี ๒ ชั้นศาล กล่าวคือเมื่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาแล้วคู่ความอาจอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาได้

ในการพิจารณาพิพากษาอาจแบ่งประเภทคดีได้เป็น ๒ ประเภท คือ คดีแพ่งและคดีอาญา บางศาลจะรับพิจารณาทั้งคดีแพ่งและคดีอาญาเช่น ศาลจังหวัด แต่ในกรุงเทพมหานครศาลชั้นต้นที่ถือว่าเป็นศาลใหญ่ที่สุดคือ ศาลแพ่งและศาลอาญา โดยศาลแพ่ง เป็นศาลยุติธรรมชั้นต้นซึ่งมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี

แพ่งทั้งปวง(โดยมากเป็นคดีที่มีข้อพิพาทกันทางทรัพย์สินหรือพิพาทกันในเรื่องสิทธิทางทรัพย์สิน) และคดีอื่นใด ที่มีได้อยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรมอื่น ศาลแพ่งมีเขตตลอดท้องที่กรุงเทพมหานคร นอกจากท้องที่อยู่ในเขตของศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ศาลแพ่งธนบุรี ศาลแพ่งมีนบุรี และศาลยุติธรรมอื่นตามที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลนั้น กำหนดไว้ ในกรณีที่มีการยื่นฟ้องคดีต่อศาลแพ่ง และคดีศาลแพ่งตลิ่งชัน ศาลแพ่งพระโขนงเกิดขึ้นนอกเขตของศาลแพ่ง ศาลแพ่งอาจใช้ดุลพินิจยอมรับไว้พิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งโอนคดีไปยังศาลยุติธรรมอื่นที่มีเขตอำนาจ ใต้ศาลอาญา เป็นศาลชั้นต้นซึ่งมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาทั้งปวง(เป็นคดีที่กฎหมายกำหนดให้มีโทษ ปรับปรับทรัพย์สิน กักขัง จำคุกหรือประหารชีวิต) ในเขตท้องที่กรุงเทพมหานคร นอกจากท้องที่อยู่ในเขตของศาลอาญากรุงเทพใต้ ศาลอาญาธนบุรี และศาลอาญามีนบุรี ศาลอาญาตลิ่งชัน ศาลอาญาพระโขนง แต่บรรดาคดีที่เกิดขึ้นนอกเขตอำนาจศาลอาญานั้นจะยื่นฟ้องต่อศาลอาญาก็ได้ ทั้งนี้อยู่ในดุลพินิจของศาลอาญาที่จะไม่ยอมรับพิจารณาพิพากษาคดีใดคดีหนึ่งที่ยื่นฟ้องเช่นนั้นก็ได้ เว้นแต่คดีนั้นจะโอนมาตามบทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ เมื่อศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีแพ่งหรือคดีอาญามีคำพิพากษาแล้ว หากคู่ความไม่เห็นด้วยกับคำตัดสินอาจอุทธรณ์คัดค้านไปยังศาลอุทธรณ์ ได้แก่ ศาลอุทธรณ์ และศาลอุทธรณ์ภาค ศาลอุทธรณ์คดีชำนาญพิเศษ และหากศาลอุทธรณ์ดังกล่าวมีคำพิพากษาแล้วหากคู่ความไม่เห็นด้วยกับคำตัดสินอาจฎีกาคัดค้านไปยังศาลฎีกาซึ่งเป็นศาลยุติธรรมสูงสุดที่มีอยู่ศาลเดียว

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจัดตั้งขึ้นและรับรองสถานะต่อ ๆ มาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ พุทธศักราช ๒๕๕๐ พุทธศักราช ๒๕๖๐ มีวัตถุประสงค์เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบกระบวนการในการใช้อำนาจรัฐของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ไม่ใช่การใช้ดุลพินิจในทางการบริหารราชการแผ่นดิน

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี พอสังเขปดังนี้

๑. คดีที่มีมูลแห่งคดีเป็นการกล่าวหาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเฉพาะตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญและกฎหมาย

๒. คดีที่คณะผู้ไต่สวนอิสระเห็นว่ากรรมการ ป.ป.ช. มีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญและกฎหมาย

๓. คดีที่มีมูลแห่งคดีเป็นการกล่าวหาบุคคลอื่นซึ่งมิใช่บุคคลตาม ๑. และ ๒. เป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดทางอาญาตาม ๑. หรือ ๒. รวมทั้งผู้ให้ ผู้ขอให้หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่บุคคลตาม ๑. หรือ ๒. เพื่อจงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่

๔. คดีที่บุคคลตาม (๑) หรือกรรมการ ป.ป.ช. หรือเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามมาตรา ๕๗ วรรคสอง จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน และหนี้สินหรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริง ที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สิน

การลงโทษคือการสร้างภาระให้แก่ผู้กระทำความผิดในรูปแบบต่างๆ(บทสัมภาษณ์นายพพร โพธิ์รังสิยากร อธิการประธานศาลฎีกา) ดังนั้นโทษจึงเป็นมาตรการอย่างใดก็ได้ที่ทำให้เกิดภาระแก่ผู้กระทำผิด เช่น อาจถูกปลดออกจากการที่ทำงาน หรือการห้ามออกจากที่อยู่อาศัย ก็อาจเป็นโทษได้ และอาจเพิ่มขึ้น ลดลงหรือเปลี่ยนแปลงได้ตามพฤติกรรม เวลาและคุณลักษณะของแต่ละบุคคล สำหรับคดีที่ขึ้นสู่การพิจารณาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจากการสัมภาษณ์ความเห็นของผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ซึ่ง

เคยปฏิบัติหน้าที่ในการเป็นเลขานุการองค์คณะผู้พิพากษาเห็นว่า ไม่ควรใช้โทษอย่างอื่นนอกจากโทษจำคุก สำหรับคดีที่มีการทุจริตและก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐเป็นจำนวนมากเพราะโทษอย่างอื่นไม่เกิดการเกรงกลัวหรือไม่อาจยับยั้งการทุจริตได้ตั้งนั้นหากพบว่ามีกระทำความผิดจริงศาลควรต้องลงโทษสถานหนัก โดยที่แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการลงโทษตามยุทธศาสตร์ชาติโดยใช้มาตรการอื่นนั้นมีเป้าประสงค์เพื่อลดการขัดแย้งในสังคม และต้องมีการใช้วิธีการทางเลือกแก่บุคคลอย่างจำกัดมิฉะนั้นอาจเป็นการสนับสนุนให้เกิดการกระทำความผิดเพิ่มขึ้น เช่น อาจใช้มาตรการแทนการลงโทษกับบุคคลซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะ ผู้ป่วย หรือผู้กระทำความผิดทางการเมืองที่เป็นผู้หญิง หรือผู้ที่ศาลพิจารณาแล้วเห็นว่าได้มีการแก้ไขปรับปรุงตัวจนเป็นที่เชื่อได้ว่าจะไม่กลับไปกระทำความผิดอีก

อย่างไรก็ดีในปัจจุบันไม่ได้มีกฎหมายรับรองให้ศาลลงโทษโดยใช้มาตรการอื่นคงมีเพียงโทษทางอาญา ๕ สถาน และการคุ้มครองประพฤตินของผู้ต้องโทษเท่านั้น ดังนั้นการพัฒนากฎหมายจะเกิดขึ้นไม่ได้ถ้าไม่เกิดกระบวนการร่างกฎหมายเพื่อให้อำนาจศาลในการใช้มาตรการอื่นแทนการลงโทษ และศาลจะต้องเป็นส่วนบังคับในการใช้กฎหมายถ้าหากมี นอกจากนี้สังคมยังมีส่วนสำคัญในการป้องกันเพื่อมิให้เกิดการกระทำผิดอีก

วิสัยทัศน์ของแผนปฏิรูปราชการ

ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีที่ถือได้ว่าเป็นความผิดที่มีมูลเหตุจูงใจมาจากความเห็นต่างทางการเมืองและศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีการใช้หลักรัฐศาสตร์และหลักนิติศาสตร์โดยสามารถสื่อสารทำความเข้าใจและเผยแพร่คำพิพากษาแก่ประชาชน เพื่อสร้างความรู้ที่ถูกต้องตามคำตัดสินแก่ประชาชน

เป้าหมายของแผนปฏิรูปราชการ

เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในหมู่ประชาชนว่าศาลวางตัวเป็นกลาง ไม่เลือกปฏิบัติ ดำเนินการในทุกขั้นตอนอย่างโปร่งใสตามหลักกฎหมาย

กลุ่มเป้าหมายตามยุทธศาสตร์

เป้าประสงค์ยุทธศาสตร์ที่ ๑ : มีหลักคิดและปฏิบัติในการดำเนินคดีและมาตรการในการลงโทษ

- ๑.๑ พัฒนาระบบกฎหมายสร้างทางเลือกในการลงโทษ (O๑)
- ๑.๒ การประชาสัมพันธ์เชิงรุก และการรณรงค์การเผยแพร่โดยมุ่งสร้างความรู้ถึงการเป็นส่วนสำคัญในสังคมที่จะยุติความขัดแย้งในทางการเมืองที่เกิดขึ้น เพื่อให้ผู้พิพากษาใช้ประโยชน์องค์ความรู้ (O๒)
- ๑.๓ การจัดทำและเผยแพร่ข้อมูลความสำเร็จในการเปลี่ยนความคิด ความเข้าใจถึงโอกาสในการแก้ไขปรับปรุงพฤติกรรมและระมัดระวังไม่ให้กลับไปกระทำความผิดซ้ำ (O๓)
- ๑.๔ การขับเคลื่อนองค์ความรู้หลักและแนวทางเลือกในการลงโทษเข้าสู่ความเห็นพ้องกันในทางปฏิบัติ (O๔)

เป้าประสงค์ยุทธศาสตร์ที่ ๒ : ศาลเป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพในการดำเนินการเพื่อยุติความขัดแย้งในทางการเมืองของสังคม

- ๒.๑ พัฒนาและส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารจัดการคดีทางการเมือง (O๕)
- ๒.๒ การออกแบบและพัฒนาระบบการติดตามประเมินผลที่มุ่งเน้นคุณภาพ (O๖)

เป้าประสงค์ยุทธศาสตร์ที่ ๓ : พัฒนาศักยภาพบุคลากรและบริหารจัดการองค์กร

- ๓.๑ การเสริมสร้างความเป็นทีมและการมีส่วนร่วม (O๗)
- ๓.๒ การพัฒนาความเชี่ยวชาญของบุคลากรด้านความรู้ ความเข้าใจและทักษะในการแก้ปัญหา (O๘)
- ๓.๓ การพัฒนาการจัดการปัญหาตามมาตรฐานการลงโทษให้มีความชัดเจน (O๙)

๓.๒ กลยุทธ์ในการดำเนินการ (WAYS) (ประเด็นยุทธศาสตร์/กลยุทธ์)

เมื่อพิจารณาผลที่ได้จากการทำ SWOT Analysis โดยเรียงลำดับความสำคัญของจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค ๕ อันดับแรก แล้วนำมา TOWS Matrix มาใช้เพื่อวิเคราะห์ทางเลือกเชิงกลยุทธ์ที่เป็นไปได้ ซึ่งได้ผลเป็นกลยุทธ์ต่างๆ ดังแสดงตามตารางดังนี้

INTERNAL FACTORS			
EXTERNAL FACTORS		Strengths (S)	Weaknesses (W)
	Opportunities (O)	Strengths/ Opportunities (SO)	Weaknesses/ Opportunities (WO)
	Threats (T)	Strengths/ Threats (ST)	Weaknesses/ Threats (WT)

จุดแข็ง ๕ อันดับแรก

- S๑ มีการกำหนดกลยุทธ์และทบทวนแผนการปฏิบัติราชการทุกปี ทั้งระยะสั้นและระยะยาว
- S๓ มีการใช้อำนาจบังคับตามกฎหมายที่บัญญัติไว้โดยชัดเจน
- S๕ มีช่องทางในการเพิ่มพูนความชำนาญในการปฏิบัติงาน
- S๖ สนับสนุนให้บุคลากรได้รับการพัฒนาความรู้ และทักษะอย่างทั่วถึง
- S๔ มีการประสานงานร่วมกันเชื่อมโยงในศาลที่ต้องพิจารณาคดีที่ถือได้ว่ามีความขัดแย้งกันในทางการเมือง

จุดอ่อน ๕ อันดับแรก

- W๔ มีการโยกย้ายบ่อย ทำให้ขาดความชำนาญในหน้าที่
- W๗ ขาดความชัดเจนในการลงโทษ
- W๒ การกำหนดมาตรการการลงโทษที่ยังไม่ชัดเจน และครอบคลุม
- W๓ มีข้อจำกัดในเรื่องการบังคับบัญชาเนื่องจากวัฒนธรรมองค์กรที่ทำให้ผู้พิพากษาไม่มีความเป็นอิสระ
- W๖ มีผลงานที่แสดงถึงความชำนาญงานของบุคลากรแต่ขาดการจัดการองค์ความรู้อย่างเป็นรูปแบบ

โอกาส ๕ อันดับแรก

- O๒ เทคโนโลยีที่ใช้ในการปฏิบัติงานของศาล มีความหลากหลาย และเทคโนโลยีสารสนเทศมีการเปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็ว
- O๑ สร้างความเป็นธรรมในสังคมด้วยการให้มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเสมอภาค
- O๓ รัฐพึงจัดระบบการบริหารงานในกระบวนการยุติธรรมทุกด้านให้มีประสิทธิภาพ และเป็นธรรม
- O๔ กฎหมายเศรษฐกิจมีจำนวนมาก ครอบคลุมกว้างขวาง
- O๕ ยังไม่มีกฎหมายวิธีพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อมเป็นการเฉพาะ

ภัยคุกคาม ๕ อันดับแรก

T๔ กฎหมายด้านเศรษฐกิจที่สำคัญยังคงขาดความชัดเจน

T๑ กระแสวิพากษ์วิจารณ์อย่างหนักเกี่ยวกับการใช้บังคับกฎหมายว่าไม่เป็นธรรม

T๓ การดำเนินคดีอาญาด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า คำฟ้องและกระบวนการพิจารณาคดีเป็นไปในแนวทางเดียวกันกับคดีอาญาทั่วไป

T๒ ภัยคุกคามในโลก Cyber มีเพิ่มมากขึ้น

T๕ การบังคับใช้กฎหมายบนหลักนิติศาสตร์ในหลายกรณีไม่ได้รับการยอมรับในสังคม

ตารางการวิเคราะห์ความสอดคล้องของสถานการณ์ภายนอกและปัจจัยภายในองค์กร SWOT Analysis

<p>O2 เทคโนโลยีที่ใช้ในการปฏิบัติงานของศาลมีความหลากหลาย และเทคโนโลยีสารสนเทศมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว</p> <p>O1 สร้างความเป็นธรรมในสังคมด้วยการให้มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเสมอภาค</p> <p>O3 รัฐพึงจัดระบบการบริหารงานในกระบวนการยุติธรรมทุกด้านให้มีประสิทธิภาพและเป็นธรรม</p> <p>O4 กฎหมายเศรษฐกิจมีจำนวนมากครอบคลุมกว้างขวาง</p> <p>O5 ยังไม่มีกฎหมายวิธีพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อมเป็นการเฉพาะ</p>	<p>S1 มีการกำหนดกลยุทธ์และทบทวนแผนการปฏิบัติราชการทุกปี ทั้งระยะสั้นและระยะยาว</p> <p>S3 มีการใช้อำนาจบังคับตามกฎหมายที่บัญญัติไว้โดยชัดเจน</p> <p>S5 มีช่องทางในการเพิ่มทุนความชำนาญในการปฏิบัติงาน</p> <p>S6 สนับสนุนให้บุคลากรได้รับการพัฒนาความรู้ และทักษะอย่างทั่วถึง</p> <p>S4 มีการประสานงานร่วมกันเชื่อมโยงในศาลที่ต้องพิจารณาคดีที่ถือได้ว่ามีความขัดแย้งกันในทางการเมือง</p>	<p>W4 มีการโยกย้ายบ่อย ทำให้ขาดความชำนาญในหน้าที่</p> <p>W7 ขาดความชัดเจนในการลงโทษ</p> <p>W2 การกำหนดความรุนแรงในการลงโทษที่ยังไม่ชัดเจน และครอบคลุม</p> <p>W3 มีข้อจำกัดในเรื่องการบังคับบัญชาเนื่องจากวัฒนธรรมองค์กรที่ทำให้ผู้พิพากษามีความเป็นอิสระ</p> <p>W6 มีผลงานที่แสดงถึงความชำนาญงานของบุคลากรแต่ขาดการจัดการองค์ความรู้อย่างเป็นรูปแบบ</p>
<p>T4 กฎหมายด้านเศรษฐกิจที่สำคัญยังคงขาดความชัดเจน</p> <p>T1 กระแสวิชาชีพวิจารณ์อย่างหนักเกี่ยวกับการใช้บังคับกฎหมายว่าไม่เป็นธรรม</p> <p>T3 การดำเนินคดีอาญาด้านสิ่งแวดล้อมพบว่า คำฟ้องและกระบวนการพิจารณาคดีเป็นไปใน แนวทางเดียวกันกับคดีอาญาทั่วไป</p> <p>T2 ภัยคุกคามในโลก Cyber มีเพิ่มมากขึ้น</p> <p>T5 การบังคับใช้กฎหมายบนหลักนิติศาสตร์ในหลายกรณีไม่ได้รับการยอมรับในสังคม</p>	<p>กลยุทธ์เชิงรุก (SO Strategies)</p> <p>การแก้ไขกฎหมายเพื่อให้เกิดการใช้อำนาจในการลงโทษอย่างจำกัด โดยมีการทบทวนแผนการปฏิบัติราชการทั้งในระยะสั้นและระยะยาว รวมทั้งใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการสื่อสารในเนื้อหาที่เข้าใจง่ายว่า ศาลได้มีการบังคับใช้และดำเนินการอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม</p>	<p>กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST Strategies)</p> <p>ใช้การประสานงานร่วมกันในศาลที่ต้องคดีเพื่อแก้ไขกระแสวิชาชีพวิจารณ์อย่างหนักเกี่ยวกับการใช้บังคับกฎหมายว่าไม่เป็นธรรม และในบางกรณีต้องมีการใช้สิทธิตามกฎหมายเพื่อตอบโต้ข่าวเท็จ</p>
	<p>กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO Strategies)</p> <p>ปรับระบบการบริหารงานเพื่อให้ผู้บริหารศาลชั้นต้นอยู่ในตำแหน่งนานขึ้นเพื่อให้เกิดการชำนาญในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่</p>	<p>กลยุทธ์เชิงรับ (WT Strategies)</p> <p>เนื่องจากมีข้อจำกัดในเรื่องการบังคับบัญชาเนื่องจากวัฒนธรรมองค์กรที่ทำให้ผู้พิพากษามีความเป็นอิสระ จึงต้องแก้ไขกฎหมายให้มีความชัดเจน และการบังคับใช้กฎหมายมีความจำเป็นต้องได้รับความยอมรับจากสังคม ด้วยนั้นหมายความว่าเหตุผลแห่งคำวินิจฉัยต้องมีตรรกะที่อยู่บนพื้นฐานตามความเข้าใจของประชาชนที่ไม่ซับซ้อนเกินกว่าที่จะอธิบายได้</p>

๓.๓ มาตรการ/ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง (MEANS) (แผนงาน/โครงการ/เครื่องมือ/กลไก)

จากการวิเคราะห์ข้างต้น ๓.๑ – ๓.๒ นั้น สามารถวางแผนการพัฒนาการใช้บังคับกฎหมายโดยนำ มาตรการอื่นแทนโทษอาญามาใช้บังคับโดยศาลยุติธรรม ภายในระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖–๒๕๗๐) โดยมี ๖ กลยุทธ์ ๑๐ แผนงาน ดังนี้

นโยบายหลัก : เป็นหน่วยงานหลักของกระบวนการยุติธรรม ในการขับเคลื่อนทางการยุติธรรมวางหลักปฏิบัติของทั้งทางสังคมและทางการเมือง

กลยุทธ์หลัก : การสร้างองค์ความรู้ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ การสร้างความตระหนักรู้ถึงการวางตัว เป็นกลางให้ประชาชนเชื่อมั่นว่าในศาลยุติธรรมบริหารจัดการองค์กรด้วยหลักอาวุโสในการเลื่อนไหลของ ตำแหน่งไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับทางการเมือง

เป้าหมาย : เป็นส่วนหนึ่งในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อสร้างความสงบให้สังคม เกิดการประนีประนอม เกิดความปรองดองกลับมาอยู่ร่วมกันโดยไม่มีข้อขัดแย้งที่มีความรุนแรง

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ : เผยแพร่และขับเคลื่อนองค์ความรู้ถึงแผนการพัฒนาการใช้บังคับกฎหมายโดยนำ มาตรการอื่นแทนโทษอาญา

กลยุทธ์ที่ ๑ เผยแพร่และขับเคลื่อนองค์ความรู้

แผนงานที่ ๑ สร้างการรับรู้ศาลเป็นส่วนสำคัญในการสร้างความปรองดองในสังคม

แผนงานที่ ๒ การสังเคราะห์องค์ความรู้โดยบูรณาการข้อมูลจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กลยุทธ์ที่ ๒ การประชาสัมพันธ์เชิงรุกและการรณรงค์การเผยแพร่โดยมุ่งสร้างความรู้และใช้ประโยชน์ องค์ความรู้

แผนงานที่ ๑ การใช้ social media เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจในหลักหลักกฎหมายที่ศาลจำเป็นต้อง ใช้ในกระบวนการลงโทษ และกระบวนการไม่ลงโทษ

แผนงานที่ ๒ พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการเผยแพร่และถ่ายทอดองค์ความรู้

กลยุทธ์ที่ ๓ การจัดทำและเผยแพร่ข้อมูลความสำเร็จในการนำมาตรการอื่นไปใช้เพื่อแทนการลงโทษทางอาญา

แผนงานที่ ๑ การเผยแพร่ข้อมูลความสำเร็จในการลงโทษผ่านรูปแบบที่ผู้รับบริการสามารถเข้าถึงข้อมูล ได้อย่างหลากหลาย

แผนงานที่ ๒ การจัดทำคู่มือเชิงเทคนิคทั้งในด้านการลงโทษและการไม่ลงโทษ

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ : พัฒนาระบบในการประสานความร่วมมือภายหลังการใช้ทางเลือกอื่นแทนโทษอาญา

กลยุทธ์ที่ ๑ การพัฒนาและส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารจัดการโครงการ

แผนงานที่ ๑ การบริหารจัดการระบบฐานข้อมูลเพื่อการออกแบบและพัฒนาระบบการติดตาม ประเมินผลที่มุ่งเน้นคุณภาพทั้งระยะสั้นและระยะยาว

แผนงานที่ ๒ การออกแบบและพัฒนาระบบการติดตามบนฐานการมีส่วนร่วมทั้งในระดับพื้นที่ และส่วน ราชการที่เกี่ยวข้อง

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ : การแก้ไขกฎหมาย

กลยุทธ์ที่ ๑ การพัฒนาความเชี่ยวชาญของบุคลากรด้านความรู้ ความเข้าใจในการใช้กฎหมายเพื่อ แก้ปัญหาความขัดแย้งของตนในชาติ

แผนงานที่ ๑ การพัฒนาความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน ส่งเสริมการสร้างความรู้ความเข้าใจในพื้นที่ เป้าหมายแก่ผู้พิพากษา

กลยุทธ์ที่ ๒ การพัฒนาการจัดการความรู้ และส่งเสริมเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

แผนงานที่ ๑ ส่งเสริมการจัดการความรู้และจัดทำบัญชีมาตรฐานกลางในการใช้มาตรการอื่นแทนการ ลงโทษ

บทที่ ๔

ข้อเสนอแนะทางยุทธศาสตร์

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนเพราะเป็นกลไกในการขับเคลื่อนและสร้างการเปลี่ยนแปลงขนาดใหญ่ มุ่งเน้นการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลมาสนับสนุนให้เกิดความโปร่งใสและพลวัตให้กับการพัฒนา กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนทุกภาคส่วนในสังคมมีโอกาสได้รับประโยชน์จากการพัฒนา ประเทศอย่างเท่าเทียม เป็นธรรม และทั่วถึง ประกอบด้วย ๒ แผนย่อย ได้แก่ ๑) การพัฒนา กฎหมาย โดยเน้นการดำเนินการปรับปรุง แก้ไข ยกเลิกกฎหมายให้มีเท่าที่จำเป็น และสอดคล้องบริบทและไม่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ (ในส่วนนี้ผู้เขียนเห็นว่า การยกเลิกกฎหมายให้มีเท่าที่จำเป็น เป็นการวางแผนที่ดี เพราะอุปสรรคในการพัฒนาคือความไม่ชัดเจนและ การมีกฎหมายที่จำเป็นต้องใช้ในแต่ละนิติกรรมกระจัดกระจายอยู่หลายแห่งมีกฎหมายและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างมากมาย ซึ่งเกิดความไม่ชัดเจน ในการดำเนินการ ยกแก่การใช้บังคับ ดังนั้นการมีกฎหมายที่จำเป็นมากมายต่างหากที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ ดังนั้นจึงควรรวบรวมกฎหมายในการดำเนินการทุกเรื่องของแต่ละกระทรวง ทบวง กรม หรือหน่วยงาน มาอยู่ในกฎหมายของแต่ละกระทรวง ทบวง กรม หรือหน่วยงานนั้นๆ เพียงฉบับเดียว หรือในส่วนของศาลควรมีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาศึอาญาและคดีเพียง ๒ ฉบับเท่านั้นซึ่งจะมีความสะดวกในการบังคับใช้แก่ประชาชนมากกว่ามีกฎหมายที่จำเป็นเป็นจำนวนมากแต่ยากต่อการใช้) นอกจากนี้ควรส่งเสริมการนำเทคโนโลยีดิจิทัลนวัตกรรมทางกฎหมายมาประยุกต์ใช้ และส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างจริงจังและเป็นรูปธรรม รวมทั้งบูรณาการ ทำกฎหมายทุกลำดับชั้นให้เชื่อมโยงกันอย่างเป็นเอกภาพ ไม่ขัดกัน มีการนำกฎหมายไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใสซึ่งเป็นกลไกสำคัญที่จะนำกระบวนการยุติธรรมปราศจากความเหลื่อมล้ำและ ความไม่เท่าเทียม ๒) การพัฒนากระบวนการยุติธรรม โดยอำนวยความสะดวกให้เป็นไปอย่างเสมอภาค โปร่งใส เป็นธรรม ทั่วถึง และปราศจากการเลือกปฏิบัติ บูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมให้ดำเนินงานสอดคล้องกันอย่างเป็นองค์ภาพเพื่อให้สามารถจัดการกับข้อขัดแย้งกรณีพิพาทได้อย่างมีประสิทธิภาพ

รายงานวิชาการฉบับนี้เสนอให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนาทางเลือกอื่น ๆ แทนการจำคุกเพื่อป้องกันไม่ให้ผู้คนออกจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญาโดยสิ้นเชิง (หมายความว่า ไม่เกิดการตอบสนอง รับรู้หรือสำนึกผิดกับกฎหมายเมื่อกระทำความผิดตามที่กฎหมายบัญญัติ) ตลอดจนวิธีแนะนำการเปลี่ยนแปลงในระบบทุกระดับเพื่อให้แน่ใจว่ามีการใช้การจำคุกอย่างจำกัด เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ดีที่สุดศาลต้องวางกลยุทธ์ที่สอดคล้องกันซึ่งมุ่งเน้นและเน้นย้ำความสนใจและให้ความรู้อย่างต่อเนื่องในการใช้ทางเลือกอื่น แทนการจำคุก การมีคำสั่งที่สอดคล้องกันโดยศาลต้องเข้าใจและรับรู้ปัญหาความไม่เท่าเทียมกันทางสังคมและเศรษฐกิจ สถานการณ์เหล่านี้ส่งเสริมการชุมนุมทางการเมืองและอัตราการเกิดการชุมนุมประท้วงและการกระทำผิดที่ตามมา ศาลยุติธรรมจึงควรจัดทำแผนสั่งการกระทำทางเลือกอื่นแทนการจำคุกในปี ๒๕๖๖ ถึงปี ๒๕๗๐ ความชัดเจนพื้นฐานและการให้คำมั่นสัญญาเกี่ยวกับทางเลือกในการพัฒนามาตรการอื่นแทนการลงโทษทางอาญา อาจเป็นการให้ผู้กระทำผิดบริการชุมชน ซึ่งเป็นหนึ่งในแผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม หรือการแก้ไขพฤติกรรมทางการเมืองด้วยการนิรโทษกรรม การลดทอนความเชื่อว่าการกระทำที่ถือว่าเป็นเรื่องการเมืองเป็นความผิดในสังคม ด้วยการจำกัดการใช้โทษจำคุก แล้วเปลี่ยนการลงโทษเป็นการปรับแบบผ่อนชำระได้ (ปัจจุบันโทษปรับไม่สามารถรอการลงโทษได้และจะผ่อนชำระค่าปรับก็ไม่ได้ ดังนั้นในขั้นที่สุดหลายกรณีต้องนำตัวไปกักขังแทนค่าปรับ) หรือลงโทษเฉพาะผู้ได้ประโยชน์จากการกระทำ ความผิดเท่านั้น การลดบทลงโทษจำคุกสำหรับความผิดทางการเมืองโดยการเสริมสร้างบทบาทของมาตรการ

ลงโทษที่ไม่ต้องมีการควบคุมตัวและขยายการใช้การปล่อยตัวก่อนกำหนด หากทางเลือกที่น่าเชื่อถือสำหรับโทษจำคุกระยะสั้น หรือการใช้การจำคุกแบบมีเงื่อนไขและขยายระบบการปล่อยตัวก่อนกำหนดโดยเช่นการลดเวลาขั้นต่ำในการรับโทษก่อนที่นักโทษจะมีสิทธิ์ได้รับการอภัยโทษ หรือการลงโทษด้วยการให้ออกจากงานที่ทำอยู่ หรือหากเป็นเด็กที่อยู่ในวัยเรียนอาจให้ลงวิชาเรียนเพิ่มขึ้นซึ่งก็เป็นการสร้างภาระอย่างหนึ่งเพื่อการใช้มาตรการอื่นแทนการลงโทษ แต่อาจเพิ่มโทษสำหรับผู้กระทำความผิดที่กระทำความผิดซ้ำ แต่สำหรับผู้กระทำความผิดที่อายุน้อย ควรขยายขอบเขตด้วยการให้ทำงานบริการสังคมเพิ่มเติม การแก้ไขแนวคิดด้วยการเห็นคุณค่าของความเป็นปัจเจกบุคคลที่ต้องยอมรับว่า ความเห็นและการกระทำอันเกินเลยในทางการเมืองที่ไม่กระทบการกระทำที่เป็นความผิดในตัวเอง (mala in se) แต่เพียงกระทบต่อการกระทำอันเป็นความผิดที่กฎหมายห้าม (mala prohibita) ควรจะถูกนำมาพิจารณาเพื่อพัฒนากฎหมาย ซึ่งอาจจะใช้ในทุกระดับชั้นตอนต่าง ๆ ของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา นอกจากนี้ยังเน้นย้ำถึงคุณค่าของการตัดสินใจและการมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางของกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆในการทางการเมือง แนวทางดังกล่าวควรใช้ในคดีที่มีชื่อเสียงเพราะเพียงคดีเดียวจะกระตุ้นความคิดเห็นของสาธารณชนและส่งผลให้เกิดการประนีประนอม และความเชื่อเรื่องการแก้ไขความขัดแย้งในสังคม ส่วนสุดท้ายที่สำคัญยิ่งคือความร่วมมือจากฝ่ายตุลาการและเป็นที่แน่นอนว่ามีคุณค่าในการปฏิรูปกฎหมาย เนื่องจากนโยบายทางการเมืองที่มีมนุษยธรรมและมีเหตุผลนั้นได้รับการส่งเสริมโดยความเข้าใจในเชิงลึกเกี่ยวกับธรรมชาติของปัญหาในเรื่องความเห็นต่างทางการเมือง เพื่อให้กลไกทางการศาลสามารถทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นหลักของกระบวนการยุติธรรม และถอยห่างจากการแก้ไขปัญหาทางการเมืองที่มีมาเนิ่นนานในสังคมไทยได้

การทำความเข้าใจในเบื้องต้นสำหรับความเห็นอันร่วมกันเป็นส่วนมากกว่า ศาลยุติธรรมมีความจำเป็นต้องลดอคติในการปราบปราม เพราะเท่าที่ผ่านมาและเหตุที่จะเกิดขึ้นอนาคตเป็นการยากที่จะทำให้ความเห็นต่างทางการเมืองหมดไปจากประเทศได้ การวิเคราะห์ทางเลือกอื่นแทนการจำคุกจำเป็นอย่างยิ่งแต่การบังคับใช้ต้องใช้ ต้องมีการคาดการณ์และข้อมูลสมมุติที่รอบคอบสำหรับการใช้ทางเลือกอื่นแทนการลงโทษทางอาญา แต่อย่างไรก็ดีการแก้ไขปัญหาทางการเมืองในทางการเมืองใช้กฎหมายจะเป็นไปไม่ได้หากไม่มีการแก้ไขกฎหมาย โดยศาลยุติธรรมควรใช้ฐานข้อมูลนี้เพื่อแนะนำและพัฒนานโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับทางเลือกอื่นแทนการจำคุก เพื่อให้ได้รับการสนับสนุนจากสาธารณชนสำหรับนโยบายนี้ ผู้เกี่ยวข้องจำเป็นต้องสร้างความตระหนักถึงข้อบกพร่องและค่าใช้จ่ายในการจำคุกและข้อดีทั้งทางศีลธรรมในทางปฏิบัติและทางการเงิน

ผู้พิพากษาจำเป็นต้องทบทวนกฎหมายเพื่อให้แน่ใจว่าการกระทำนั้นๆ ไม่จำเป็นต้องถูกลงโทษด้วยการจำคุกในเรือนจำ การรับรองว่ามีกรอบทางกฎหมายสำหรับทางเลือกในทุกระดับและมีข้อกำหนดทางกฎหมายที่จะนำไปปฏิบัติ กฎหมายควรกำหนดให้มีการเลือกทางเลือกอื่นมากกว่าการจำคุกโดยการจำคุกถือเป็นทางเลือกสุดท้าย และการดำเนินการเริ่มต้นควรมาพร้อมกับการสร้างความเข้าใจแก่ผู้พิพากษาในการนำไปใช้ตัดสินคดี เมื่อแก้ไขกฎหมายแล้วการดำเนินการเริ่มต้นต้องมาจากคำตัดสินของศาลก่อน โดยควรกำหนดต้นทุนความต้องการของการใช้ทางเลือกอื่นแทนการลงโทษจำคุกอย่างรอบคอบและพิจารณาถึงความจำเป็นบังคับใช้

การริเริ่มดังกล่าวควรพยายามแก้ไขเงื่อนไขที่ก่อให้เกิดการกระทำความผิดทางการเมืองเกินเลยไปจากการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธอันมิใช่เป็นสิทธิเสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติรับรองไว้ แต่อย่างไรก็ดียังอาจสนับสนุนให้มีการใช้โทษจำคุกน้อยลงโดยจัดให้มีวิธีการแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่ต้องรับโทษเพื่อแก้ไขและไม่ให้เกิดความแตกแยก โดยศาลต้องมั่นใจว่าผู้ได้รับมาตรการแทนการจำคุกให้ความสำคัญกับวัตถุประสงค์โดยรวมในการสร้างทางเลือกอื่นแทนการจำคุก ศาลยุติธรรมต้องทบทวนกลยุทธ์ต่างๆที่นำมาใช้เพื่อใช้ทางเลือกอื่นอย่างต่อเนื่อง แนวทางหนึ่งคือหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนเพื่อให้สามารถรับรู้ความสำเร็จและความ

ล้มเหลวในการใช้ทางเลือกอื่น ในกรณีที่ไม่เป็นไปหลักเกณฑ์ต้องมีแผนการแก้ไขอย่างรวดเร็ว ต้องมั่นใจว่ามีการนำทางเลือกอื่นไปใช้อย่างถูกต้องเพื่อรักษาความน่าเชื่อถือในกระบวนการยุติธรรม อีกหนึ่งมาตรการที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนในระบบยุติธรรมของไทยคือการให้ความสนใจกับการจูงใจให้ผู้กระทำผิดเข้ามามีส่วนร่วมในการลงโทษตนเองเพื่อหลีกเลี่ยงการจำคุก และเป็นโอกาสในการทำให้ผู้กระทำผิดแก้ไขความคิดและยังคงใช้ชีวิตตามปกติต่อไปได้ ทางเลือกอื่นจะช่วยสร้างบรรยากาศแห่งความร่วมมือและความไว้วางใจซึ่งกันและกัน

ในการเผยแพร่และส่งเสริมการใช้ทางเลือกอื่น ศาลควรเข้าร่วมเป็นพันธมิตรกับองค์กรผู้เชี่ยวชาญที่ทำงานในภาคกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและกับองค์กรพัฒนาเอกชนที่มีบทบาทในด้านอาชญากรรมและการลงโทษ ศาลควรให้ความสำคัญกับการได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มเหยื่อโดยแสดงให้เห็นว่าเขาเห็นว่าทางเลือกอื่นในการจำคุกมีข้อดีอย่างไรสำหรับเหยื่อเช่นกัน ศาลต้องประเมินความคิดเห็นของประชาชนอย่างรอบคอบเกี่ยวกับความพึงปรารถนาของทางเลือกอื่น

นอกจากนี้ยังต้องเน้นความยุติธรรมของทางเลือกที่เป็นสิ่งสำคัญการให้ความสำคัญกับหลักการของความเท่าเทียมกันเพื่อหลีกเลี่ยงความเข้าใจผิดว่าทางเลือกเหล่านี้มีให้เฉพาะบางส่วนเท่านั้น หลักการพื้นฐานและการให้คำมั่นสัญญาเกี่ยวกับทางเลือกที่จะเกิดขึ้นเนื่องจากการจำคุกมีข้อเสียร้ายแรงหลายประการ

กลยุทธ์คือการป้องกันไม่ให้ผู้กระทำความผิดออกจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญาโดยสิ้นเชิง การกระทำที่ไม่พึงปรารถนาทางสังคมทั้งหมดต้องไม่ถูกจัดประเภทเป็นความผิดหรือดำเนินการผ่านกระบวนการยุติธรรมทางอาญา การลดโทษทางกฎหมายกำหนดนิยามใหม่ของพฤติกรรมที่ถูกมองว่าเป็นความผิดเพื่อไม่ให้เป็นการผิดอีกต่อไป ในขั้นตอนก่อนการพิจารณาคดีการควบคุมตัวบุคคลที่ถูกสันนิษฐานว่าบริสุทธิ์นั้นเป็นการละเมิดสิทธิเสรีภาพอย่างรุนแรง เนื่องจากการกักขังดังกล่าวมีเหตุผลเพียงในสถานการณ์ที่จำกัได้อย่างยิ่ง ทางเลือกบางอย่างที่กล่าวถึงรวมถึงการปล่อยตัวบุคคลที่ถูกกล่าวหาและสั่งให้ดำเนินการหรือหลีกเลี่ยงกิจกรรมบางอย่าง คำสั่งเหล่านี้อาจรวมถึงข้อกำหนดต่างๆเช่นการปรากฏตัวในศาลในวันที่กำหนดหรือยังคงอยู่ในที่อยู่เฉพาะเจาะจง ทางเลือกอื่นแทนการจำคุกอาจมีผลบังคับใช้และเหมาะสมที่สุดสำหรับความผิดทางการเมืองกลุ่มพิเศษเหล่านี้

ข้อเสนอแนะทางยุทธศาสตร์เพื่อให้สามารถจัดการข้อขัดแย้งในทางการเมือง

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การปรับแนวคิด มี ๔ ข้อเสนอแนะ

๑. ศาลต้องลดอคติในการใช้โทษจำคุกเพื่อการปราบปรามผู้ที่ถือว่ากระทำความผิดในทางการเมือง
๒. ศาลต้องเข้าใจและรับรู้ความไม่เท่าเทียมกันทางสังคมและเศรษฐกิจ เนื่องจากสถานการณ์เหล่านี้ส่งเสริมให้เกิดการชุมนุมทางการเมืองและความผิดอื่นๆตามมา
๓. ศาลต้องเห็นคุณค่าของความเป็นปัจเจกบุคคลที่ต้องยอมรับว่า ความเห็นและการกระทำอันเกินเลยในทางการเมืองที่ไม่ใช่การกระทำที่เป็นความผิดในตัวเอง (Mala in se) เพียงแต่เป็นความผิดที่กฎหมายห้าม (mala prohibita) แนวคิดนี้ต้องนำมาเพื่อพัฒนากฎหมาย โดยการลดทอนความเชื่อที่ว่า ความผิดทาง

การเมืองเป็นอาชญากรรมในสังคม ศาลต้องจำกัดการใช้โทษจำคุกหรือลดบทลงโทษจำคุก และเสริมสร้างบทบาทของมาตรการการลงโทษที่ไม่ต้องมีการควบคุมตัว หรือขยายการปล่อยตัวก่อนกำหนด

๔. ศาลต้องเห็นคุณค่าของการตัดสินใจและการมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางของกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ในทางการเมือง

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ แก้ไขกฎหมายเพื่อให้มีการจำกัดการใช้โทษจำคุก บนพื้นฐานหลักการที่ว่า การลงโทษคือการสร้างภาระให้แก่ผู้กระทำความผิด มี ๔ ข้อเสนอแนะ

๑. สำหรับผู้กระทำความผิดที่อายุน้อยการลงโทษควรจำกัดอยู่แต่เพียงเฉพาะให้ทำงานบริการสังคม สามารถทำได้ตามกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบัน

๒. ศาลอาจพิพากษาให้ผู้กระทำความผิดต้องทำงานเพิ่มขึ้นหรือออกจากงานได้

๓. หากเป็นนักศึกษาอาจให้ลงวิชาเรียนเพิ่ม

๔. การเพิ่มมาตรการจูงใจให้ผู้กระทำความผิดเข้ามามีส่วนร่วมในการลงโทษตนเองเพื่อหลีกเลี่ยงการจำคุก ข้อที่ ๒ ถึงข้อ ๔ เป็นข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนากฎหมาย ดังนั้นการรับรองว่ามีกรอบทางกฎหมายเพื่อใช้เป็นทางเลือกในทุกระดับเพื่อจะให้ศาลมีเครื่องมือนำไปปฏิบัติจึงมีความจำเป็นต้องแก้ไขกฎหมาย

หวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิชาการฉบับนี้จะพัฒนาการลงโทษในทางอาญาที่สอดคล้องกับแผนการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมตามยุทธศาสตร์ชาติ โดยช่วยเปลี่ยนแปลงแนวคิดในการพิพากษาพิพากษาคดี รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเริ่มดำเนินการให้มีการแก้ไขกฎหมายเพื่อใช้มาตรการทางเลือกอื่นแทนการจำคุกตามที่ได้ให้กรอบ ในการพัฒนากฎหมาย เพื่อช่วยสร้างบรรยากาศแห่งความร่วมมือและความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ถอดชนวนความขัดแย้ง สร้างการประนีประนอม และสร้างความหวังให้แก่กลุ่มการเมืองทุกฝ่าย

บรรณานุกรม

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (ไม่ระบุ). ยุทธศาสตร์ชาติฉบับประกาศราชกิจจานุเบกษา
๑๖ เมษายน ๒๕๖๓. [https://www.nesdc.go.th/download/document/SAC/
NS_PlanOct2018.pdf](https://www.nesdc.go.th/download/document/SAC/NS_PlanOct2018.pdf)

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (ไม่ระบุ). ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง, ๑๖ เมษายน
๒๕๖๓. <http://nscr.nesdb.go.th/wp-content/uploads/2019/04/01-ความมั่นคง.pdf>

ณัฐวัฒน์ สุทธิโยธิน. (2554). “ทฤษฎีการลงโทษ” ใน เอกสารประกอบการ สอนชุดวิชากฎหมาย อาญาและ
อาชญาวิทยาชั้นสูง หน่วยที่ 6.

อ้างอิงจากอินเทอร์เน็ต

<http://nscr.nesdb.go.th/wp-content/uploads/๒๐๑๙/๐๔/>

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นายกอบชัย ชูโต
วัน เดือน ปีเกิด	๑๓ ตุลาคม ๒๕๑๘
การศึกษา	ปริญญาตรี นิติศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง ปริญญาโท นิติศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เนติบัณฑิตไทย สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา
ประวัติการทำงาน	ปี ๒๕๔๕ ผู้ช่วยผู้พิพากษารุ่นที่ ๔๖ ปี ๒๕๔๘ ถึง ปี ๒๕๕๐ ผู้พิพากษาศาลจังหวัดภูเก็ต
ตำแหน่งปัจจุบัน	ปี ๒๕๕๐ ถึงปัจจุบัน (ปี ๒๕๖๔) ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำกองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา